

Załącznik nr 2

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

**RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil praktyczny)**

**dokonanej w dniach 16 – 17 października 2016 r. na kierunku *finanse i rachunkowość*
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
o profilu praktycznym na Wydziale Finansów i Zarządzania
Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Wojciech Downar – członek PKA
członkowie:

- prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – ekspert PKA
- dr hab. Jakub Brdulak – członek PKA
- mgr Karolina Martyniak – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia
- mgr Adrian Nowak – ekspert pracodawca
- Tomasz Kocoł – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzonym na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/17. Poprzednia akredytacja (Uchwała PKA Nr 543/11 z dn. 7.07.2011 r., I i II st.) zakończyła się oceną pozytywną (wszystkie uwagi i zalecenia PKA, znajdujące się w raporcie z wizytacji, Uczelnia uwzględniła w dalszych pracach doskonalących). Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku i pracodawcami.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	W pełni	Znacząco	Częściowo	Niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia,		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia. *
1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.
1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.
1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określone dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *

1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *

1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. *

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych

efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena – kryterium 1 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Wydział Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu funkcjonuje w ramach Grupy WSB, realizując swoją strategię w ramach strategii Założyciela. Wydział we Wrocławiu przyjął strategię Uchwałą Konwentu (nr 102/2013 z dnia 25 października 2013 r.). Strategia obejmuje lata 2013 – 2016. Obecny rok jest ostatnim rokiem, w którym realizowana jest strategia. Obecnie trwają prace nad modyfikacją strategii Grupy, a na etapie konsultowania są strategiczne cele poszczególnych jednostek, w tym Wydziału we Wrocławiu. Nowa strategia Wydziału ma zostać przyjęta w grudniu 2016 r. Misja Uczelni sformułowana w obowiązującej obecnie strategii brzmi: „Partnerzy w rozwoju kariery zawodowej” oraz wizja: „Regionalny lider w kształceniu studentów łączących naukę i pracę”. Celem nadrzędnym Wydziału jest utrzymanie pozycji lidera w kształceniu o profilu ekonomiczno-prawnym oraz rozwój oferty o wybrane kierunki z profilu nauk społeczno-humanistycznych i technicznych. W szczególności, według założeń strategii, Wydział przywiązuje wagę do elastycznego dostosowania oferty kształcenia do rynku pracy, w tym w zakresie aktywnych działań w środowisku regionalnym, a w szczególności w odniesieniu do otoczenia biznesowego (czego wyrazem jest m.in. powstanie w br. Instytutu Współpracy z Biznesem).

Koncepcja kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* opiera się na kształceniu praktycznym, zorientowanym na rozwijanie wiedzy specjalistycznej i umiejętności praktycznych, które są potrzebne na rynku pracy. Praktyczność, jako element koncepcji kształcenia, ma również odzwierciedlenie w programie studiów m. in. poprzez elastyczne kształtowanie specjalności.

W ofercie obecnie znajdują się takie specjalności jak: na I stopniu „Bankowość”, „Rachunkowość”, „Zarządzanie podatkami”, „Finanse małych i średnich przedsiębiorstw”, „Doradca finansowy klienta”, oraz na II stopniu „Analityk finansowy”, „Audyt i kontrola zarządcza”, „Bankowość i usługi finansowe”, „Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa”, „Strategie podatkowe” oraz „Biegły rewident”. Koncepcja kształcenia na tych specjalnościach nawiązuje do współczesnych trendów w działalności finansowej przedsiębiorstw i obejmuje główne obszary współczesnych finansów, w tym we właściwy sposób ujęte są zarówno zagadnienia związane z finansami, jak również rachunkowością.

Ponadto koncepcja kształcenia wpisuje się w międzynarodowe aspekty działalności Wydziału poprzez kształcenie w języku obcym (specjalność „International Finance” na II stopniu).

Dobór specjalności, ich umiejscowienie na poziomach studiów oraz praktyczny profil kształcenia stanowi o wewnętrznej spójności koncepcji kształcenia oraz jej zgodności z założeniami misji Uczelni i strategii Wydziału.

Polityka jakości w WSB jest częścią dokumentacji systemu zarządzania jakością i stanowi spójny dokument z misją i wizją Uczelni. Uczelnia przyjęła zasadę, iż cele jakości są tożsame z większością celów strategicznych Uczelni. Uczelnia realizuje politykę jakości m.in. poprzez doskonalenie oferty edukacyjnej, doskonalenie procesu kształcenia, w tym metod dydaktycznych, kształtowanie świadomości pracowników, związanej ze znaczeniem jakości ich pracy oraz rozwoju umiędzynarodowienia Uczelni i Wydziału. Przedstawiona powyżej koncepcja kształcenia w pełni wpisuje się w cele polityki jakości Uczelni.

1.2.

Plany rozwoju kierunku *finanse i rachunkowość* ściśle związane są z wysiłkami Wydziału mającymi na celu zwiększenie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym (w szczególności poprzez osoby zrzeszone w Radzie Biznesu) oraz rozpoznaniem jego potrzeb.

Wśród zadań strategicznych wymienionych w Strategii WSB we Wrocławiu głównym założeniem jest „kształcenie praktyczne, możliwie mocno osadzone w realiach zawodowych przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego poziomu przygotowania merytorycznego studentów”, a jednym z głównych celów strategicznych w tym zakresie jest wzrost praktyczności na studiach. W Strategii rozwoju Wydziału mocno akcentowane jest także zagadnienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Uczelnia oraz Wydział we Wrocławiu mają dobrze rozwinięty system monitorowania potrzeb otoczenia zewnętrznego, a tym samym rozpoznania wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej. Uczelnia w tym zakresie prowadzi cykliczne badania atrybutów marki, które są jednym z narzędzi stałego monitoring rynku pracy. W badaniu uczestniczą absolwenci zarówno studiów I i II stopnia, absolwenci studiów podyplomowych, jak i absolwenci MBA (pół roku od ukończenia studiów). Badanie podzielone jest na dwie części w zależności od częstotliwości przeprowadzania: BAM-1 (badanie coroczne) oraz BAM-3 (badanie co trzy lata). Badanie losów absolwentów jest dokonywane corocznie, w okresie kwiecień – maj. Ze względu na duże znaczenie jakie Uczelnia przywiązuje do tego badania, wyniki badania są szczegółowo analizowane i uwzględniane są przy podejmowaniu działań nad doskonaleniem m.in. oferty i programu kształcenia. Metodyka badania przewiduje szczegółową procedurę i harmonogram sposobu analizy, prezentacji i uwzględniania wyników badań w działaniach doskonalących.

Prowadzone Badania Atrybutów Marki obejmują również pracodawców. Badania te mają w głównej mierze zapewnić dopasowanie kształcenia do wymagań rynku pracy. Po zaprezentowaniu wyników badań menadżer kierunku zobowiązany jest do przygotowania propozycji działań doskonalących, które są zatwierdzane przez Władze Wydziału. Kolejne badanie uwzględnia weryfikację realizacji wdrożenia działań doskonalących.

Wydział udostępnił Zespołowi Oceniającemu raport końcowy „Badanie atrybutów marki 2016”. Badanie to dotyczyło również absolwentów dwóch wizytowanych kierunków (*zarządzanie* oraz *finanse i rachunkowość*) WSB we Wrocławiu. Przeprowadzane na podstawie wyników badań analizy są bardzo szczegółowe. Uczelnia dysponuje dobrą informacją zwrotną płynącą z rynku pracy (m.in.: czy ukończone studia pokrywają się z wykonywaną pracą, jaki odsetek absolwentów pracuje, jakich umiejętności brakuje w wykonywanej pracy zawodowej, w jakim stopniu studia przygotowały do opisanego, analizy i interpretacji zdarzeń i procesów zachodzących w przedsiębiorstwie, itd.). Analizy powyższe wykorzystywane są do wprowadzania modyfikacji w programach studiów, w szczególności w opracowywaniu nowych specjalności.

Obecny profil i zestaw specjalności pozwala stwierdzić, że są one zgodne z tendencjami w przygotowaniu do działalności zawodowej.

1.3.

Konwent Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu przyporządkował efekty kształcenia dla kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I i II stopnia do obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinach: ekonomia, finanse i nauki o zarządzaniu.

Na I stopniu w opisie efektów zdecydowanie dominują zagadnienia zarówno finansów, jak i rachunkowości. Niektóre z efektów kształcenia odnoszą się do zagadnień mikroekonomicznych oraz do zagadnień z nauk o zarządzaniu. Na II stopniu w opisie efektów kształcenia występuje podobna struktura dyscyplin jak dla opisu efektów dla studiów I stopnia. Dominują efekty kształcenia charakterystyczne dla finansów i rachunkowości, niektóre efekty odnoszą się do ekonomii i nauk o zarządzaniu. Można stwierdzić, że Wydział prawidłowo przypisał efekty kształcenia kierunku *finanse i rachunkowość* do obszaru, dziedziny i dyscyplin naukowych. Dyscypliny te mają odzwierciedlenie w opisie efektów kształcenia, zarówno na I, jak i na II stopniu studiów.

1.4.

Uczelnia określiła efekty kształcenia w drodze Uchwały nr 80/2016 Konwentu Wyższej

Szkoły Bankowej we Wrocławiu z dnia 10 czerwca 2016 r. dla studiów I i II stopnia dla kierunku *finanse i rachunkowość*.

Na I stopniu Uczelnia określiła łącznie 36 efektów (W-16, U-13, K-7). Efekty są wyodrębnione z obszaru nauk społecznych. Przy wyodrębnieniu wykorzystano wszystkie efekty obszarowe z zakresu profilu praktycznego. Założone efekty kierunkowe są sformułowane w sposób zrozumiały, są stosunkowo szczegółowe, co należy uznać za ich zaletę z punktu widzenia możliwości ich weryfikacji. Na II stopniu sformułowano łącznie 29 efektów (W-11, U-11, K-7). Są one sformułowane w sposób bardziej szczegółowy, niż efekty kształcenia na I stopniu. Ponadto efekty na II stopniu pozwalają na pogłębienie wiedzy, opanowanie bardziej złożonych umiejętności oraz samodzielności w rozwiązywaniu problemów.

Jednakże w niektórych przypadkach, pomimo ich uszczegółowienia i poszerzenia efektów na II stopniu, nie można stwierdzić jednoznacznie, że są one na wyższym poziomie, niż na I stopniu. Przykładowo efekty kształcenia na I stopniu nie różnią się istotnie od efektów kształcenia na II stopniu:

- Efekt kształcenia na I stopniu: „K_W15 Rozumie znaczenie własności intelektualnej i praw autorskich” oraz Efekt kształcenia na II stopniu: „K2_W11 Zna pojęcia oraz rozumie znaczenie własności intelektualnej (własności przemysłowej oraz praw autorskich i praw pokrewnych), a także rozumie konieczność zarządzania nimi.” Aby rozumieć znaczenie, należy znać pojęcia, stąd jedyną istotną różnicą pomiędzy ww. efektami jest większy stopień szczegółowości oraz w przypadku II stopnia „rozumienie konieczności zarządzania nimi”.
- Efekt kształcenia na I stopniu: „K_W12 Wskazuje i identyfikuje podstawowe przepisy prawa i inne normy regulujące funkcjonowanie podmiotów w gospodarce” oraz efekt kształcenia na II stopniu: „K2_W04 Wskazuje i identyfikuje obowiązujące akty prawa finansowego obowiązujące w Unii Europejskiej”. Przestrzeń gospodarcza Polski jest silnie związana z Unią Europejską, stąd efekty kształcenia mogą być na podobnym poziomie, o czym świadczy m.in. podobny poziom trudności przedmiotu „Prawo w finansach” realizowanym na I stopniu i „Praktyczne aspekty prawa” realizowanym na II stopniu, których efekty wchodzą w skład wyżej opisanych efektów kierunkowych.

Jednakże efekty kształcenia na II stopniu odnoszą się prawidłowo do efektów kształcenia dla obszaru nauk społecznych II stopnia, stąd można powyższą uwagę traktować, jako zalecenie, a nie uchybienie.

Do każdego przedmiotu określonych jest średnio po 6-10 efektów. Dobrze pokazana jest tożsamość poszczególnych przedmiotów, poprzez opis efektów. W sylabusach w części: „Szczegółowe efekty kształcenia modułu / przedmiotu” pokazane są odniesienia efektu przedmiotowego do kierunkowego. Odniesienia te są na ogół logiczne, merytorycznie uzasadnione. Sporadycznie zdarza się, że efekty przedmiotowe nie do końca ukazują charakter przedmiotu (np. w przypadku przedmiotu „Etyka w biznesie” (studia I stopnia, przedmiot specjalnościowy) na 12 efektów kształcenia, tylko jeden efekt bezpośrednio nawiązuje do etyki – Eban_W03. Za to treści programowe dobrze nawiązują do etyki.

Zestawienie zależności między efektami kierunkowymi a przedmiotowymi znajduje się w matrycy efektów kształcenia. Matryca dobrze pokazuje zależności efekt/przedmiot. Każdy efekt kierunkowy jest realizowany przez kilka przedmiotów. Przedmiotów realizujących jeden efekt nie ma zbyt wiele (na ogół po kilka przedmiotów do jednego efektu), co ułatwia określenie odpowiedzialności za weryfikację konkretnego efektu.

W ramach efektów kształcenia w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych uwzględnione zostały efekty mające bezpośrednie przełożenie na praktyczne wykorzystanie nabytej wiedzy. Zakładane efekty kształcenia zostały przypisane w matrycy do poszczególnych przedmiotów. Program praktyk wpisany w ramy modułów zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym pozwala na wykształcenie umiejętności praktycznych umożliwiających podjęcie pracy. Na podstawie analizy zakładanych efektów kształcenia wynika, że są one zgodne z oczekiwaniami pracodawców.

Wydział posiada zidentyfikowanych interesariuszy zewnętrznych, a niektórzy z nich aktywnie uczestniczą w procesie określania, osiągania oraz weryfikacji efektów kształcenia na studiach. Są to w głównej mierze firmy prywatne i instytucje otoczenia biznesu. Na szczególną uwagę zasługuje

dotychczasowa współpraca w zakresie Rady Konsultacyjnej przy Rektorze obecnie funkcjonującej w ramach kierunku jako Rada Biznesu, w ramach której prowadzona jest intensywna współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami oraz organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców. Wydział pozyskuje zarówno w sposób sformalizowany jak i niesformalizowany opinie pracodawców na temat efektów i jakości kształcenia na studiach. Szeroka i intensywna współpraca z wieloma podmiotami zewnętrznymi pozwala w bardzo dużym stopniu na kształtowanie elastycznej i atrakcyjnej oferty edukacyjnej zgodnej z potrzebami rynku pracy. Ewaluacją prowadzonych studiów (poprzez ankietyzację) objęci są zarówno uczestnicy studiów, absolwenci jak i pracodawcy.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA potwierdzili, że mają możliwość zapoznawania się z kierunkowymi i przedmiotowymi (w sylabusach) efektami kształcenia, które mogą pobrać za pośrednictwem wewnętrznej platformy Extranet. Do rzadkości należą jednak sytuacje, w których nauczyciele akademicki, na pierwszych zajęciach omawiają poszczególne elementy sylabusu, w tym również efekty kształcenia. W opinii studentów efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób dla nich zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Oczekiwania studentów skupiają się na zdobyciu umiejętności praktycznych przydatnych w przyszłej pracy zawodowej, co też Uczelnia, w ich ocenie, stara się im zapewnić. Studenci łączący studia z praktyką zawodową potwierdzili, że efekty kształcenia uzyskiwane w czasie studiów mają odzwierciedlenie w praktyce.

1.5.

1.5.1.

Nie dotyczy ocenianego kierunku.

1.5.2.

Treści programowe uwzględnione są w strukturze planu studiów (moduły) oraz zostały określone w sylabusach. Na I stopniu w strukturze planu studiów występują następujące moduły: kształcenia ogólnego, kształcenia kierunkowego oraz specjalnościowego. Kształcenie jest prowadzone na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na następujących specjalnościach: „Bankowość”, „Rachunkowość”, „Zarządzanie podatkami”, „Finanse małych i średnich przedsiębiorstw” oraz „Doradca finansowy klienta”. Dobór specjalności odpowiada tendencjom na rynku pracy i jest zgodny z zapotrzebowaniem na konkretną wiedzę i umiejętności. Specjalności mają praktyczny charakter, co należy pozytywnie ocenić. Na II stopniu studenci mają do wyboru następujące specjalności „Analityk finansowy”, „Audyt i kontrola zarządcza”, „Bankowość i usługi finansowe”, „Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa”, „Strategie podatkowe” oraz „Biegły rewident”. Trzy specjalności powiązane są ze studiami podyplomowymi „Bankowość”, „Rachunkowość i Controlling” oraz „Zarządzanie Finansami”.

Dobór specjalności odpowiada tendencjom na rynku pracy i jest zgodny z zapotrzebowaniem na konkretną wiedzę i umiejętności. Specjalności mają praktyczny charakter. Na wyróżnienie zasługuje tutaj specjalność prowadzona w języku angielski „International Finance”.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia zmieniające się potrzeby rynku pracy. Biorąc pod uwagę oparcie w źródłach i aktualnych analizach potrzeb branżowego rynku pracy, które jednostka odpowiedzialna za akredytowany kierunek w pełni wykorzystuje, stopień dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy należy ocenić jako wysoki, co potwierdzili także studenci.

Również treści kształcenia są prawidłowo zróżnicowane na I i II stopniu. Na II stopniu zarówno przedmioty, jak również ich treści wykraczają poza poziom podstawowy (co widać np. w doborze przedmiotów kierunkowych na II stopniu).

1.5.3.

Metody dydaktyczne opisane są w sylabusie. W sylabusach występuje wystandaryzowany zestaw metod dydaktycznych, do których należą najczęściej: case study/zadanie warsztatowe, praca w grupach, analiza materiałów źródłowych, konstruowanie wniosków, prezentacja z wykorzystaniem technik multimedialnych, dyskusje. Właściwą praktyką jest określenie w sylabusie również metod, w ramach indywidualnej pracy studenta. W ramach tych metod stosowane są m.in.: studia literaturowe, przygotowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat, przygotowanie infografiki,

samokształcenie, prace zespołowe. Metody aktywizujące stosowane na zajęciach praktycznych pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w obszarze umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

W zdecydowanej większości przypadków w opisie przedmiotów widać zależność: im więcej punktów ECTS przeznaczono na pracę własną studenta, tym więcej aktywności przewidziano dla studenta w oparciu o zastosowane metody dydaktyczne. Przykładem zachęcania studentów do samodzielnej pracy jest wykorzystanie platformy e-learningowej. Uczelnia preferuje formułę „blended learning” – praktycznie każdy przedmiot posiada swój e-room na platformie moodle, gdzie wykładowcy zamieszczają materiały oraz często wykorzystują platformę do zadawania określonych zadań i następnie rozliczania z nich studentów. W przypadku, gdy zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem e-learningu zaliczenie odbywa się w tradycyjnej formie z bezpośrednim udziałem nauczyciela w siedzibie Uczelni.

Pewnym problemem zidentyfikowanym przez Zespół Oceniający jest kształcenie w zakresie języków obcych na studiach niestacjonarnych. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do jednego z najlepszych na świecie programów do zdalnej nauki języka: Rosetta Stone. Jednakże sam dostęp do programu wydaje się niewystarczający. Uczelnia nie monitoruje postępów studenta przez cały semestr, stąd powstają ryzyka, iż studenci nie rozkładają pracy równomiernie. Przy nauce języków obcych systematyczna praca jest warunkiem skutecznej nauki. Uczelnia ma świadomość tego problemu i w związku z tym planuje wprowadzenie swojego rozwiązania do nauki zdalnej języka. Oferuje również studentom niestacjonarnym udział w kursach Can-Do, jako alternatywę dla zdalnego uczenia. Jednakże bardzo niewielka liczba studentów decyduje się na wybór tych kursów.

W ocenie studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, metody kształcenia wymagające aktywności ze strony studentów tj. ćwiczenia czy warsztaty, stanowią większość w programie studiów. W ich opinii, nauczyciele akademicki zazwyczaj wprowadzają aktywizujące formy pracy ze studentami. Kluczowe znaczenie mają dla studentów zajęcia, w czasie których mogą oni wykonywać czynności przydatne w przyszłej pracy zawodowej. Studenci podkreślili, że zajęcia, w których uczestniczą, motywują ich do samodzielnego uczenia się. Ponadto w odpowiedzi na pytanie, potwierdzili, że stosowane przez nauczycieli akademickich metody kształcenia pozwalają im na zdobycie zakładanych efektów kształcenia i są w stosunku do nich adekwatne. Studenci ocenili, że większość spośród nauczycieli akademickich łączy pracę zawodową z pracą na Uczelni i przekazuje im swoje doświadczenie zawodowe w czasie zajęć.

1.5.4.

Na I stopniu kształcenia trwa 6 semestrów. W toku studiów student ma w zależności od specjalności 1766 godz. kontaktowych na studiach stacjonarnych oraz 1510 godz. na studiach niestacjonarnych. Praktyki trwają 360 godz. Łączna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 187 na studiach stacjonarnych oraz niestacjonarnych. W tej liczbie godzin zawierają się również zajęcia prowadzone w e-learningu (łącznie 46 godz. w toku studiów na studiach stacjonarnych i 484 na studiach niestacjonarnych). Na II stopniu kształcenie trwa 4 semestry. W toku studiów student ma 1051 godz. na studiach stacjonarnych oraz od 908 do 986 godz. kontaktowych na studiach niestacjonarnych (z tradycyjnymi specjalnościami) i 892 godz. na studiach niestacjonarnych ze ścieżką podyplomową). Praktyki trwają 360 godz.

W tej liczbie godzin zawierają się również zajęcia prowadzone w e-learningu (na studiach stacjonarnych 80 godz. a na studiach niestacjonarnych łącznie od 122 godz. do 152 godz. w zależności od ścieżki studiów). Zaliczenia i egzaminy z zajęć prowadzonych w e-learningu odbywają się w formie tradycyjnej. Ze względu na stosunkowo wysoką liczbę godzin realizowanych w e-learningu należałoby ten sposób kształcenia szczególnie monitorować. Łączna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi: 130 zarówno na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z podyplomowymi specjalnościami oraz 124 na studiach niestacjonarnych z tradycyjnymi specjalnościami.

Czas trwania kształcenia oraz przewidziany w programie studiów łączny nakład pracy na poszczególnych przedmiotach jest wystarczający do zrealizowania efektów kształcenia kierunku *finanse i rachunkowość*.

1.5.5.

Jednostka w programie studiów I oraz II stopnia określiła wszystkie podstawowe wskaźniki

związane z punktacją ECTS. Na I stopniu za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela student otrzymuje od 59 do 62 punktów na studiach stacjonarnych oraz od 48 do 52 punktów na studiach niestacjonarnych. Łączna liczba punktów ECTS jaką student utrzymuje za przedmioty z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku wynosi 57 punktów. Za zajęcia o charakterze praktycznym, w tym zajęcia laboratoryjne, warsztatowe i projektowe student otrzymuje 102 punkty na studiach stacjonarnych oraz 98 punkty na studiach niestacjonarnych. Za niezwiązane z kierunkiem studiów zajęcia ogólnouczeniowe lub zajęcia na innym kierunku studiów student otrzymuje 20 punktów. Za zajęcia z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych student otrzymuje 14 punkty. Za zajęcia z języka obcego 10 punktów. Z wychowania fizycznego student otrzymuje 1 punkt, a za praktyki zawodowe 12 punktów.

Na II stopniu za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela student otrzymuje 34 punkty na studiach stacjonarnych oraz od 27 do 32 punktów na studiach niestacjonarnych. Łączna liczba punktów ECTS jaką student utrzymuje za przedmioty z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku wynosi 32 punktów. Za zajęcia o charakterze praktycznym, w tym zajęcia laboratoryjne, warsztatowe i projektowe student otrzymuje 85 punktów na studiach stacjonarnych oraz 75 niestacjonarnych. Za niezwiązane z kierunkiem studiów zajęcia ogólnouczeniowe lub zajęcia na innym kierunku studiów student otrzymuje 8 punktów. Za zajęcia z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych student otrzymuje 6 punktów. Za zajęcia z języka obcego przewidziano 6 punktów, z wychowania fizycznego 1 punkt, a za praktyki zawodowe 12 punktów.

Programy studiów, zarówno stacjonarnych jak i niestacjonarnych, obejmują moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze powyżej 50% ogólnej liczby punktów ECTS niezbędnych do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Dla ocenianego kierunku zapewniono szeroką gamę przedmiotów i zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, które odbywają się w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie określonych czynności praktycznych przez studentów (np. na przedmiotach związanych z rachunkowością). Wiele z tych zajęć prowadzona jest przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.

Zajęcia te odbywają się w formie ćwiczeń, laboratoriów, praktyk oraz w dużym zakresie również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Podkreślenia jednak wymaga, że kształcenie w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, w tym zajęcia laboratoryjne, terenowe i warsztatowe, powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych, na zajęciach dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów (§ 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość). Dlatego też zakres stosowania e-learningu w zdobywaniu umiejętności praktycznych powinien być ograniczony.

Określone liczby punktów ECTS odpowiadają wymiarowi godzinowemu poszczególnych przedmiotów oraz szacowanej wielkości pracy własnej studenta. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności z zapisami Rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

1.5.6.

Plan studiów na kierunku *finanse i rachunkowość* na I i II stopniu przewiduje wybór modułów studiów przez studenta. Na I stopniu student za zajęcia do wyboru otrzymuje łącznie 80 punktów ECTS. W skład tego modułu wchodzi: język obcy (10 punktów), seminarium dyplomowe (16 punktów), wykłady do wyboru (4 punkty), przedmioty na poszczególnych specjalnościach – minimum 50 punktów. Można zatem stwierdzić, że plan studiów zapewnia studentowi wybór 43% łącznej liczby punktów ECTS na studiach stacjonarnych. Na studiach niestacjonarnych odsetek ten jest minimalnie wyższy i wynosi 44% punktów, jaką student otrzymuje w toku studiów

Na II stopniu student za zajęcia do wyboru otrzymuje łącznie 65 punktów ECTS. Moduły do wyboru to: język obcy (6 punktów), seminarium magisterskie (20 punktów), wykłady do wyboru (8 punktów) oraz przedmioty na poszczególnych specjalnościach – minimum 31 punktów. Można zatem

stwierdzić, że plan studiów zapewnia studentowi 54% łącznej liczby punktów ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z podyplomowymi specjalnościami oraz 57% łącznej liczby punktów ECTS na studiach niestacjonarnych z tradycyjnymi specjalnościami.

Studenci mają zapewnioną swobodną możliwość wyboru specjalności zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, bez konieczności podporządkowania się wyborowi większości. Ponadto, mają oni możliwość wyboru przedmiotów fakultatywnych, innych niż przedmioty przypisane do danego modułu specjalnościowego, w postaci kilku wykładów, seminarium dyplomowego i zajęć z języka obcego.

1.5.7.

Formy zajęć dydaktycznych określone są w sylabusach przedmiotów. W programie studiów na kierunku *finanse i rachunkowość* występują następujące formy zajęć: wykłady, konwersatoria, laboratoria oraz praktyki wraz z e-learningiem. W przypadku stacjonarnych studiów II stopnia dodatkowo pojawiają się zajęcia terenowe.

Na studiach I stopnia (odpowiednio stacjonarnych i niestacjonarnych):

- wykłady stanowią ok. 17%, 16%,
- konwersatoria 53%, 26%,
- laboratoria 7%, 3% a
- praktyki wraz z e-learningiem w sumie 23% oraz 56%.

Występują niewielkie różnice w rozłożeniu form pomiędzy specjalnościami, lecz nie mają one zasadniczego znaczenia. Można przyjąć, że struktura zajęć jest prawidłowa. Na studiach stacjonarnych dominuje formuła aktywizująca do pracy (konwersatoria), co jest dobrym rozwiązaniem dla profilu praktycznego. Na studiach niestacjonarnych dominuje kształcenie zdalne, lecz jest ono łączone z tradycyjnymi zajęciami, a więc zajęcia prowadzone są w formule „blended-learning” (oprócz zajęć z języka obcego, gdzie jest stosowany „e-learning”). Stosowanie „blended-learning” należy ocenić pozytywnie.

Na studiach II stopnia (odpowiednio stacjonarnych, niestacjonarnych ze studiami podyplomowymi, niestacjonarnych tradycyjnych – dla przykładowej specjalizacji „bankowość i usługi finansowe”):

- wykłady stanowią ok. 14%, 10%, 13%,
- konwersatoria 36%, 36%, 31%,
- laboratoria 7%, 0%, 2%,
- terenowe 2% a
- praktyki wraz z e-learningiem w sumie 41%, 54%, 55%.

W przypadku studiów niestacjonarnych tradycyjnych rozkład poszczególnych form jest różny dla różnych specjalności, choć nie występują bardzo duże różnice. W przypadku niektórych specjalności nie występują laboratoria. Należy podkreślić, że angielskojęzyczna specjalizacja „International Finance” posiada najwięcej godzin kontaktowych oraz najwięcej godzin laboratoriów ze wszystkich specjalności.

Na studiach stacjonarnych dominuje formuła aktywizująca do pracy (konwersatoria), co jest dobrym rozwiązaniem dla profilu praktycznego. Na studiach niestacjonarnych dominuje kształcenie zdalne, lecz jest ono łączone z tradycyjnymi zajęciami, a więc zajęcia prowadzone są w formule „blended-learning” (oprócz zajęć z języka obcego, gdzie jest stosowany „e-learning”).

Można przyjąć, że formy zajęć i ich struktura na kierunku *finanse i rachunkowość* sprzyjają realizacji założonych efektów kształcenia, zarówno przedmiotowych, jak również kierunkowych, choć niewątpliwie istotnym wyzwaniem dla Uczelni jest zapewnienie odpowiedniego procesu uczenia dla studentów niestacjonarnych, ponieważ ponad 50% godzin jest realizowanych poza uczelnią (e-learning).

Organizacja zajęć na kierunku *finanse i rachunkowość* nie budzi istotnych zastrzeżeń. Na studiach zajęcia odbywają się przeważnie w blokach 1,5 godziny, z przerwami od 10 do 20 minut. Na wyróżnienie zasługuje fakt, że Uczelnia dąży do tego, aby studenci odbywali zajęcia w jednym miejscu – kampus Uczelni jest dość rozproszony, stąd taka organizacja zajęć jest istotnym

ułatwieniem dla studentów. W przypadku zajęć specjalistycznych grupy są niewielkie, co ma pozytywny wpływ na jakość kształcenia. Tworzone są duże grupy studentów na przedmiotach ogólnych i kierunkowych dla specjalności nieangielskojęzycznych (wtedy dominuje forma „wykład”).

Dla kierunku *finanse i rachunkowość* realizuje się szeroką gamę przedmiotów i zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Zajęcia te odbywają się w formie ćwiczeń, laboratoriów, praktyk oraz w dużym zakresie również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W znacznej mierze prowadzone są przez pracowników dydaktycznych posiadających doświadczenie zawodowe w dziedzinie prowadzonych zajęć zdobyte poza uczelnią.

Analizując realizowany program studiów ze względu na możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia w sferze praktycznej zauważyć należy, że program zajęć zakłada realizację modułów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służących zdobywaniu umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA podkreślili, że zajęcia o charakterze praktycznym tj. ćwiczenia oraz warsztaty są wprowadzone do planu studiów w odpowiedniej proporcji w stosunku do wykładów. Zdaniem studentów dobór form zajęć odpowiada profilowi praktycznemu, ponieważ przekazywane treści są skoncentrowane na nauce praktycznych umiejętności.

Studenci ocenili, że sekwencja zajęć w programie studiów jest odpowiednia, a przez to na kolejnych latach studiów wykorzystują oni wiedzę zdobytą wcześniej. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, organizacja zajęć na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Plan zajęć na studiach stacjonarnych pozwala im łączyć je z pracą zawodową na część etatu. Natomiast liczba godzin zajęć w czasie zjazdów na studiach niestacjonarnych jest ich zdaniem odpowiednia. W planie zajęć nie występują długie przerwy pomiędzy zajęciami. Ewentualne uwagi studentów odnośnie do planu zajęć są w miarę możliwości uwzględniane przez władze Uczelni. Plan zajęć jest ogłaszany z odpowiednim wyprzedzeniem i nie ulega częstym zmianom.

Studenci nie spotkali się z problemem zbyt licznych grup zajęciowych. W ich opinii liczebność grup jest ustalana w sposób odpowiedni i pozwalający im na czynny udział w zajęciach, również w zajęciach warsztatowych. Jednak hospitacja jednych z zajęć wykazała, że zajęcia odbywają się w przepełnionej sali. W ocenie studentów organizacja zajęć, pozwala im na uzyskiwanie zakładanych efektów kształcenia. Zdaniem studentów, zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych.

1.5.8.

Uczelnia, na ocenianym kierunku studiów, przewidziała obowiązek odbycia praktyk zawodowych w wymiarze 12 tygodni (360 godzin). Uchwała nr 5/2016 Senatu WSB we Wrocławiu z dnia 26 września 2016 roku sprawie uchwalenia Regulaminu Praktyk Zawodowych w § 1 ust. 5 określa łączną liczbę tygodni praktyk. Praktyki odbywają się na 5 semestrze (studia I stopnia) oraz na 4 semestrze (studia II stopnia).

Ustalono regulamin praktyk, a poszczególnym poziomom studiów przypisano efekty kształcenia dla praktyk. Przyporządkowana punktacja ECTS oraz sylabusy dla praktyk są opracowane rzetelnie i szczegółowo. W kartach praktyk opisano wszystkie niezbędne elementy, jak np. metody dydaktyczne, sposoby sprawdzania efektów, sposób zaliczenia etc.

Praktyki na Uczelni organizuje i koordynuje Biuro Karier. Student ma możliwość zorganizowania praktyki za pośrednictwem Biura Karier wybierając firmę z dostępnej listy. Na spotkaniu ze studentami potwierdzono bogatą bazę potencjalnych praktykodawców. Praktyki realizowane są wyłącznie w podmiotach, które zapewniają właściwe kształcenie studentów. Są to najczęściej jednostki współpracujące z Uczelnią od dawna i angażujące się w procesy doskonalenia jakości kształcenia, co zasługuje na pozytywną ocenę.

W trakcie wizytacji przedstawiono porozumienia o współpracy w ramach praktyk z kilkoma przedsiębiorstwami, których profil działalności pozwala na osiąganie w ramach praktyk założonych w programach efektów kształcenia. Ponadto liczba przedsiębiorstw, z którymi szkoła zawarła ww. porozumienia pozwala skutecznie realizować program studiów w zakresie praktyk.

Organizację, tryb zaliczania praktyk i zaliczanie praktyk na podstawie pracy reguluje Uchwała

nr 5/2016 Senatu WSB we Wrocławiu z dnia 26 września 2016 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu Praktyk Zawodowych. Regulamin reguluje dość ogólnie możliwość zaliczenia praktyki na podstawie pracy zawodowej, stażu lub prowadzonej własnej działalności gospodarczej, ponieważ w dość ograniczonym stopniu odnosi się do konieczności potwierdzenia efektów kształcenia założonych dla praktyk. Do wniosku o zaliczenie praktyk na podstawie pracy należy złożyć oświadczenie o zatrudnieniu/prowadzonej działalności gospodarczej. W druku należy oświadczyć (poprzez zaznaczenie) jakie moduły obejmował zakres obowiązków. Studenci potwierdzili funkcjonowanie tego systemu i nie stwierdzili wystąpienia problemów w zakresie zaliczenia pracy zawodowej na poczet praktyk w pełnym zakresie.

Nie została jednak uregulowana kwestia kontroli praktyk (możliwość wizytacji placówki i kontroli pracy studenta oraz hospitacja zajęć w szczególnych przypadkach), hospitacje praktyk nie odbywają się, a ewentualny kontakt z praktykodawcą podczas trwania praktyk ma miejsce jedynie w przypadkach kiedy student zgłasza nieprawidłowości odnośnie do ich przebiegu. Dla kierunku *finanse i rachunkowość* opracowane są wzory raportu z odbytych praktyk oraz Karty czasu pracy praktykanta. Karta zawiera jednak wyłącznie potwierdzenie odbycia danej liczby godzin praktyk w poszczególnych dniach. W porozumieniu zawierającym z praktykodawcą Uczelnia zobowiązuje się do sprawowania nadzoru organizacyjnego i dydaktyczno-wychowawczego nad przebiegiem praktyk, a pracodawca do umożliwienia opiekunowi ze strony Uczelni sprawowania nadzoru dydaktyczno-wychowawczego nad praktykantami i praktykami.

Raport z odbycia praktyk wypełniany jest przez studenta oraz opiekuna zakładowego, który ocenia w nim w sposób bezpośrednie efekty kształcenia, które nie są już potwierdzane przez opiekuna uczelnianego. Praktykę taką potwierdza przedłożona przykładowa wypełniona dokumentacja po odbyciu praktyk, która zawiera jedynie dokumenty wypełnione i podpisane przez studentów oraz opiekunów praktyk ze strony zakładu pracy – brak informacji o sprawowaniu nadzoru nad ich przebiegiem przez przedstawiciela Uczelni. Sprawowanie kontroli i weryfikacja przedkładanych dokumentów zalecana byłaby również w związku z możliwą nierzetelnością ich wypełnienia przez praktykodawcę i studenta, np. w zakresie zrealizowanych modułów programowych w stosunku do miejsca odbywania praktyk.

Nie została udokumentowana ewaluacja praktyk studenckich, co wynikać może z faktu, że opiekun merytoryczny nie dokonuje hospitacji i nie sprawuje kontroli w trakcie, jak i po zakończeniu praktyk.

Studenci mają swobodę w wyborze jednostki, w której chcą odbywać praktykę. Uczelnia uprzednio weryfikuje wybór studenta, poprzez wprowadzenie obowiązku uzyskania porozumienia z praktykodawcą. Pozwala to na uniknięcie sytuacji, w której wybrane przez studenta miejsce odbywania praktyki z założenia uniemożliwiłoby mu uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia posiada listę podmiotów współpracujących w przedmiocie praktyk studenckich, z których oferty mogą korzystać studenci. Mają oni również możliwość zaliczenia praktyki poprzez swoją pracę zawodową zbieżną ze studiowanym kierunkiem studiów. W tym celu muszą wykazać zakres realizowanych obowiązków oraz odpowiedni staż pracy.

Studenci w czasie odbywania praktyki mają obowiązek codziennego wpisywania wykonanych czynności do dzienniczka praktyk. Praktyka kończy się wystawieniem zaświadczenia o odbyciu praktyki, sporządzeniem opinii o studencie i wystawieniem końcowej oceny. Student ma możliwość dokonania w dzienniczku praktyk samooceny swojej pracy i wyrażenia swojej opinii o odbytych praktykach. Przedstawiana przez studenta dokumentacja z przebiegu praktyki zapewnia Uczelni, możliwość weryfikacji uzyskiwania przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Merytoryczną opiekę nad programem praktyk studenckich sprawuje Menadżer Kierunku, pod nadzorem Dziekana,

Regulamin praktyk w sposób precyzyjny i zrozumiały określa wymagania stawiane studentom w związku z praktykami studenckimi. Regulamin ten jest dostępny dla studentów za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili organizację praktyk studenckich na ocenianym kierunku studiów.

1.5.9.

Dla studiów I stopnia nie są oferowane specjalności w języku angielskim. Dla studiów II stopnia oferowana jest w języku angielskim specjalność „International Finance” (w ramach studiów niestacjonarnych). Zawiera ona w sumie ok. 25 przedmiotów prowadzonych w języku angielskim.

Natomiast studenci, którzy nie realizują specjalności anglojęzycznych nie mają w programie studiów zajęć w języku obcym, nawet w zakresie zajęć do wyboru. Studenci mają natomiast możliwości wyboru języka obcego jakiego chcą uczyć się w ramach lektoratu oraz poziomu na jakim chcą kształcić się językowo.

Kształcenie językowe w całości przeniesione zostało na platformę e-learningową (oprócz studiów licencjackich stacjonarnych). Zdaniem studentów przyjęte rozwiązanie nie spełnia ich oczekiwań, ponieważ nie kształtuje najważniejszej z umiejętności językowych tj. płynnego porozumiewania się. Ponadto sposób prezentowania treści na platformie e-learningowej nie sprzyja motywowaniu studentów do systematycznej nauki. Wielu z nich przyznało, że zadane ćwiczenia wykonało jednorazowo pod koniec semestru. Zdaniem studentów, treści prezentowane na platformie, obejmują naukę słownictwa specjalistycznego związanego z ocenianym kierunkiem studiów.

Uczelnia posiada szereg umów bilateralnych (45) z zagranicznymi uczelniami. W r.a. 2015/2016 na wymianę w ramach programu Erasmus+ wyjechało 17 studentów, na staże 11 oraz w ramach programów międzynarodowych 14 osób, łącznie 42 osoby. Nie jest to liczba wysoka, biorąc pod uwagę liczbę studentów na kierunku. Nieco lepiej przedstawia się liczba studentów przyjeżdżających: w r.a. 2015/2016 na wymianę przyjechało 24 studentów w ramach programów międzynarodowych oraz 28 studentów w ramach programu Erasmus+. Wydział nie prowadzi studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6.

1.6.1.

Uczelnia określiła zasady rekrutacji w drodze uchwały nr 65/2015 Konwentu WSB we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie zasad rekrutacji na studia wyższe do WSB we Wrocławiu na rok akademicki 2016/2017. Oddzielna uchwała (nr 66/2015) reguluje zasady rekrutacyjne dla cudzoziemców. Załączniki do uchwał rekrutacyjnych zawierają podstawowe postanowienia dotyczące postępowania rekrutacyjnego, w tym również dla kandydatów, którzy świadectwo dojrzałości uzyskali za granicą oraz w kraju nieobjętym umową międzynarodową. Wstęp na studia na ocenianym kierunku studiów, zarówno na pierwszym jak i drugim stopniu jest wolny. Kandydat zobowiązany jest do posiadania świadectwa maturalnego, a w przypadku rekrutacji na studia drugiego stopnia, dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia. Kandydaci na studia przyjmowani są do wyczerpania limitu miejsc, który określa Konwent. Wielkość przeprowadzanego naboru jest zdaniem studentów odpowiednia w stosunku do potencjału dydaktycznego Uczelni.

Zarówno przy rekrutacji na studia I stopnia, jak i II stopnia decyduje kolejność zgłoszeń. Zasady rekrutacji nie zawierają żadnych regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Informacje o procesie rekrutacji są dostępne dla kandydatów za pośrednictwem strony internetowej. Studenci pierwszych lat studiów pozytywnie ocenili organizację rekrutacji na studia.

1.6.2.

Zasady i warunki potwierdzania efektów uczenia się zostały określone w Uchwale nr 90/2015 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu i są zgodne z przepisami wyższego rzędu. Jednostka odpowiedzialna za akredytowany kierunek określiła zasady, warunki oraz sposób i tryb identyfikacji oraz potwierdzania efektów uczenia się.

Ponadto Regulamin studiów na rok 2016 (Zarządzenie nr 11/2016 Rektora WSB we Wrocławiu z dnia 3 czerwca 2016 r.) w rozdziale 7 (Studia według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się oraz studia międzyobszarowe) odnosi się do uznawania efektów kształcenia. Zgodnie z par. 32 pkt. 4: „W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia”.

Na ten moment Uczelnia jeszcze nie uruchamiała procedury potwierdzania efektów kształcenia. W momencie zaistnienia tego typu sytuacji konieczne będzie opracowanie bardziej szczegółowych wytycznych dla tej procedury.

1.7.

1.7.1.

Podstawowa informacja dotycząca metod weryfikacji efektów kształcenia określona jest na poziomie przedmiotu i zawarta jest w sylabusach w części „Opis sposobu sprawdzenia osiągnięcia efektów kształcenia”. W ujęciu tabelarycznym do każdego efektu przedmiotowego przypisana jest metoda jego weryfikacji. Układ taki jest przejrzysty i jednoznacznie określa metodę(y) weryfikacji konkretnego efektu. W przypadku każdego przedmiotu określone są metody weryfikacji (przeważnie 2-4). Każdy wykładowca ma możliwość zdefiniowania własnego zbioru metod. Najczęściej można wyróżnić następujące metody: opracowanie indywidualne, opracowanie grupowe, egzamin/test, aktywność, prezentacja.

Zestaw metod jest prawidłowo zróżnicowany w zależności od przedmiotu. Ujęcie metod weryfikacji w sylabusie pozwala na rozróżnienie metod weryfikujących poszczególne grupy efektów (wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne). W przeważającej większości metody weryfikacji są dobrze dobrane. W sporadycznych przypadkach występują pewne wątpliwości co do możliwości weryfikacji kompetencji społecznych zaproponowanymi metodami (np. efekt przedmiotowy przedmiotu „Etyka w bankowości” z zakresu kompetencji społecznych „Potrafi doskonalić i rozwijać swoje umiejętności” jest weryfikowany za pomocą egzaminu).

Sposób weryfikowania efektów w procesie dyplomowania, w szczególności na egzaminie dyplomowym, jest określony w Regulaminie studiów. Uregulowane są takie zagadnienia jak m.in.: zasady wyboru promotora, tryb zatwierdzania tematów prac dyplomowych, zasady powoływania recenzenta pracy, zasady przystąpienia do egzaminu dyplomowego, itp. Szczegółowe zasady oraz wytyczne dotyczące pracy i egzaminu dyplomowego określa procedura uzyskiwania tytułu zawodowego licencjata/magistra. Dokumenty te dobrze określają ramy formalne procesu dyplomowania. Tematyka prac dyplomowych nie budzi zastrzeżeń. Łącznie przeanalizowano tytuły 670 prac (I stopień – 298 prace i II stopień – 372 prace). W pracach dominuje tematyka związana z finansami i rachunkowością oraz mniejsza część prac dotyczy ekonomii i nauk o zarządzaniu.

Szczegółowe aspekty procesu dyplomowania oraz wymagania dotyczące formalnych aspektów pracy dyplomowej, zostały dookreślone w odpowiednich zarządzeniach Dziekana. Studenci znają te procedury, ponieważ są im one tłumaczone przez promotorów na pierwszych seminariach. Wobec czego, nie mają oni trudności z prawidłowym przygotowaniem pracy dyplomowej od strony formalnej.

Egzamin dyplomowy odbywa się indywidualnie dla każdego studenta. Student na egzaminie otrzymuje trzy pytania: jedno z zakresu kierunku, drugie specjalności oraz trzecie z pracy. Ocen na egzaminie są zróżnicowane. Podsumowując, można stwierdzić, że proces dyplomowania opiera się na prawidłowych zasadach i pozwala tym samym na zapewnienie realizacji celów i efektów kształcenia związanych z tym elementem procesu kształcenia.

Ogólna ocena prac egzaminacyjnych, zaliczeniowych i przejściowych jest dobra. Spełniają one wymogi tego typu prac na kierunku o profilu praktycznym i dobrze służą weryfikacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności, ale także w zakresie wiedzy. Na ogół cała dokumentacja związana z danym przedmiotem prowadzona jest starannie, stanowiąc spójną informację o założonych i osiągniętych efektach kształcenia. Występującą niespójnością w tym zakresie jest niekompletność (brak) wszystkich form weryfikacji efektów kształcenia, które są przewidziane w sylabusie. W przypadku niektórych prac można zauważyć tendencję do zawyżania ocen.

Poziom analizowanych prac dyplomowych jest dobry. Prace są zgodne z efektami kierunku, zawierają części praktyczne, adekwatnie do profilu kształcenia. Oceny z prac dyplomowych są adekwatne do ich poziomu. Formularze oceny i recenzji zawierają ocenę pracy i wskazują na jej uchybienia. Warto jednak zwrócić uwagę na konieczność większego nadzoru promotorskiego w zakresie wymogów stylistyczno-językowych.

Języki obce prowadzone są na platformie e-learningowej z wykorzystaniem oprogramowania Rosetta Stone. Jak wynika z wywiadów ze studentami, ta forma prowadzenia zajęć jest krytykowana ze względu na brak rozwiązań motywujących studentów do systematycznego uczenia się. Z tego powodu w 2017 roku Uczelnia będzie wprowadzać swoje oprogramowanie do nauki e-learningowej języka obcego.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia sformułowane w kartach modułów zarówno dla praktyk zawodowych, jak też pozostałych przedmiotów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, są adekwatne do założonych efektów kształcenia oraz umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia ich osiągnięcia. W przypadku praktyk

zawodowych metodami zaliczania efektów jest przedłożona dokumentacja sporządzana przez opiekuna ze strony praktykodawcy oraz studenta (zaświadczenie, raport z odbytych praktyk, karta pracy). Praktyka jest rzetelnie dokumentowana w sposób odnoszący się bezpośrednio do efektów kształcenia. Wskazano by było, aby ze strony Uczelni został również wyznaczony opiekun praktyk, który podczas ich trwania mógłby dokonać wizytacji placówki i kontroli pracy studenta czy też hospitacji zajęć w szczególnych przypadkach, jak również po ich zakończeniu przeprowadzić wywiad ze studentem oraz potwierdzić osiągnięcie efektów kształcenia.

Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia w zakresie umiejętności są dobre, trafne i pozwalają na skuteczną weryfikację umiejętności praktycznych. Pewnych uzupełnień i modyfikacji wymaga moduł zajęć praktycznych, tzn. rekomenduje się wprowadzenie do wzoru formularza Reportu z odbytych praktyk ocenę osiągania poszczególnych efektów również ze strony przedstawiciela akredytowanego kierunku (opiekuna praktyk). Warto w odniesieniu do praktyk określić także efekty kształcenia z zakresu kompetencji społecznych oraz przyporządkować im metody weryfikacji (np. obserwację ze strony opiekuna lub metodę projektu).

Najczęstszą stosowaną na ocenianym kierunku studiów formą weryfikacji uzyskania zakładanych efektów kształcenia są egzaminy pisemne i ustne. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA ocenili, że przyjęte formy weryfikacji uzyskiwania zakładanych efektów kształcenia umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.7.2.

Ogólne zasady oceny efektów kształcenia są sformułowane w Regulaminie studiów, w szczególności warunki zaliczenia semestru i roku oraz poszczególnych przedmiotów, zasady otrzymywania wpisu na kolejny semestr, zasady przystępowania i przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, itp. Sposób oceniania został szczegółowo określony w sylabusach przedmiotów. W części „Sposób zaliczenia” dokładnie określono jakie elementy wchodziły w skład zaliczenia oraz liczba punktów, którą student zobowiązany jest uzyskać z poszczególnych części zaliczenia. Ponadto określona jest liczba punktów konieczna do osiągnięcia na poszczególne oceny. Ten element oceny osiąganych efektów jest dobrze opisany we wszystkich sylabusach, z uwzględnieniem specyfiki przedmiotu.

W przypadku zajęć prowadzonych na platformie e-learningowej system oceny efektów jest prawidłowy. Powiązania utworzone w sylabusie pozwalają określić jaki zakres zagadnień jest realizowany na platformie, które z efektów przedmiotowych są realizowane w tej formie oraz pokazane są metody weryfikacji każdego z efektów.

Stosowany system ocen jest kompletny i przejrzysty, wymagania wobec studentów są jasne i wystandaryzowane. Studenci informację o sposobie oceniania (m.in. regulamin studiów, sylabusy) mają dostępne na platformie Moodle.

Zgodne opinie studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzają, że czują się oni oceniani obiektywnie, według kryteriów przedstawionych w sylabusie oraz na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu. Uczelnia wprowadziła ustandaryzowane zasady oceniania studentów, które zdaniem studentów są przejrzyste i zapewniają rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania. W ocenie studentów, nauczyciele akademicki zawsze przestrzegają ustalonych uprzednio zasad zaliczenia kursu. Po każdym egzaminie studenci mają możliwość wglądu do swojej pracy pisemnej, a nauczyciele akademicki tłumaczą im jakie błędy popełnili i co muszą zmienić w sposobie uczenia się, aby zaliczyć przedmiot.

Można zatem uznać, że sprawdzanie i ocenianie efektów kształcenia przebiega prawidłowo.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku zgodna jest z założeniami strategii Uczelni i Wydziału. Efekty kształcenia są sformułowane prawidłowo, z uwzględnieniem potrzeb otoczenia i interesariuszy zewnętrznych. Uczelnia posiada dobrze funkcjonujący system badania i analizy potrzeb rynku pracy oraz przekładania ich na efekty i program studiów.

Przyporządkowanie kierunku studiów do obszarów dziedzin i dyscyplin jest prawidłowe,

mające odzwierciedlenie, zarówno w efektach, jak również programie studiów.

Efekty kształcenia są sformułowane prawidłowo, jak również są właściwie zróżnicowane pomiędzy poziomami (ze wskazanymi wcześniej zastrzeżeniami). Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały dla studentów, co umożliwia według nich stworzenie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Opis kierunkowych oraz przedmiotowych efektów kształcenia został udostępniony studentom w sposób prawidłowy. Jednostka nie prowadzi wśród studentów polityki informacyjnej, mającej na celu wyjaśnienie istoty i znaczenia efektów kształcenia.

Stosowane metody kształcenia, uwzględniają samodzielne uczenie się, aktywizujące formy pracy oraz umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Studenci ocenili, że w czasie studiów nabywają oni umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne niezbędne na rynku pracy.

System ECTS jest skonstruowany prawidłowo. Jednostka zapewnia studentom możliwość elastycznego wyboru modułów specjalnościowych przewidzianych przez program kształcenia. Poza wyborem specjalności studenci samodzielnie decydują o wyborze kilku przedmiotów fakultatywnych.

Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku studiów, ich właściwa organizacja, w tym odpowiednia liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają zdaniem studentów osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Dobór treści zajęć oraz specjalności odpowiada tendencjom na rynku pracy i jest zgodny z zapotrzebowaniem na konkretną wiedzę i umiejętności.

Organizacja praktyk zawodowych na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Zaliczanie praktyki jest objęte nadzorem merytorycznym menadżera kierunku. Uczelnia zapewniła sobie narzędzia umożliwiające weryfikację uzyskiwanych przez studentów efektów kształcenia w czasie praktyk. Ponadto prowadzi ona uprzednią weryfikację poprawności wyboru instytucji, w której student zamierza odbyć praktykę zawodową. Studenci sami poszukują miejsc, w których mogą odbywać praktykę, z tego powodu ocena liczby miejsc odbywania praktyk dostosowanej do liczby studentów kierunku nie jest konieczna. W razie problemów ze znalezieniem odpowiedniego miejsca odbywania praktyki, Uczelnia świadczy studentowi adekwatną pomoc. Jednak należałoby wzmocnić aspekt hospitacji i weryfikacji odbywanych praktyk zarówno w trakcie ich trwania jak i osiągniętych efektów po ich zakończeniu, w tym również dokumentowanie ewaluacji praktyk studenckich. Nie została uregulowana jednoznacznie i nie odbywa się kontrola praktyk ze strony Uczelni (możliwość wizytacji placówki i pracy studenta oraz hospitacja zajęć w szczególnych przypadkach).

Program studiów nie w pełni sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. W szczególności nie umożliwia on realizacji zajęć prowadzonych w językach obcych poza ścieżką obcojęzyczną.

Ponownego rozważenia wymaga prowadzenie nauczania języka obcego wyłącznie na platformie e-learningowej. Taka forma nauczania języka została negatywnie oceniona również przez studentów.

Wydział zapewnia w procesie rekrutacji wszystkim kandydatom równe szanse w podjęciu kształcenia.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są w opinii studentów adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają ich w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych. W ocenie studentów system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i obiektywny, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania.

4. Zalecenia:

- 1) Zwrócenie uwagi na sposób prowadzenia zajęć w językach obcych jedynie na platformie e-learningowej. Zaleca się wprowadzenie metody blended-learningu w tym zakresie. Koniecznym jest również zapewnienie systematycznej kontroli postępu osiągania przez studentów efektów kształcenia w zakresie nauki języka obcego.
- 2) Wzmocnienie roli opiekuna praktyk ze strony Uczelni. Wprowadzenie w większym zakresie kontroli odbywanych praktyk i przedkładanej dokumentacji oraz osiągniętych efektów kształcenia podczas ich trwania.

- 3) Wprowadzenie bardziej jednoznacznego zróżnicowania niektórych efektów na studiach I i II stopnia, tak aby odzwierciedlały one zaawansowaną wiedzę i umiejętności na II stopniu.
- 4) Zwrócenie uwagi nauczycielom akademickim na konieczność tłumaczenia studentom istoty efektów kształcenia.
- 5) Wprowadzenie do programu studiów przedmiotów prowadzonych w językach obcych (poza tokiem anglojęzycznym).
- 6) Ograniczenie zakresu wykorzystania e-learningu w przypadku zajęć mających na celu zdobywanie umiejętności praktycznych.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie. *

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena – kryterium 2 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

2.1.

Na studiach I stopnia łączne minimum kadrowe tworzą 24 osoby (5 profesorów, 3 doktorów habilitowanych, 16 doktorów). Na studiach II stopnia minimum stanowią 23 osoby. Poza jedną osobą (adiunkt) są to osoby zaliczone także do minimum na stopniu I. Kadra naukowo-dydaktyczna stanowiąca minimum kadrowe na ocenianym kierunku posiada dorobek naukowy przede wszystkim w dyscyplinie finanse (13 osób), a także w dyscyplinie ekonomia (3 osoby), czy też dorobek w dwu dyscyplinach (finanse, nauki o zarządzaniu – 2 osoby; finanse, ekonomia – 3 osoby), tj. w dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia na kierunku. Prawie połowa tych osób posiada doświadczenie zawodowe związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku, głównie w zakresie finansów i po części w zakresie zarządzania. Do minimum kadrowego zaliczono również 3 osoby z obszaru praktyki gospodarczej posiadające doświadczenie zawodowe związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla wizytowanego kierunku. Z powyższego wynika, że struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunku o profilu praktycznym. Ich liczba jest właściwa dla liczby kształconych studentów (dla studiów I stopnia proporcja wynosi: 1:61, zaś na studiach II stopnia 1:35).

Ze względu na fakt, że obecnie obowiązująca proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów na danym kierunku studiów nie może być mniejsza niż 1:60, zaleca się uzupełnianie minimum kadrowego, tak by proporcja ta była zachowana.

2.2.

Badania naukowe pracowników naukowo-dydaktycznych zaliczonych do minimum kadrowego dotyczą głównie: sprawozdawczości finansowej, rachunkowości i controllingu, rynków kapitałowych, instrumentów finansowych, transakcji walutowych i ryzyka walutowego, finansów międzynarodowych, zarządzania organizacją a także zagadnień z zakresu mikroekonomii i gospodarki przestrzennej. Jak wspomniano, prawie połowa tych osób posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Są w tej grupie pracowników analitycy przedsięwzięć inwestycyjnych, księgowi, maklerzy giełdowi, prowadzący własne firmy, dyrektorzy finansowi, czy członkowie rad i państwowych instytucji finansowych (RPP). Podsumowując, dorobek naukowy pracowników naukowo-dydaktycznych zaliczonych do minimum kadrowego i ich doświadczenie zawodowe są adekwatne do realizowanego programu i założonych efektów kształcenia (por. p. I) na wizytowanym kierunku.

Obciążenia dydaktyczne pracowników naukowo-dydaktycznych wskazują, że prowadzone przez nich zajęcia odpowiadają specjalnościom naukowym a także doświadczenie zawodowe odpowiada zakresowi prowadzonych zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Wspomniane wyżej 3 osoby z obszaru praktyki gospodarczej zaliczone do minimum kadrowego legitymują się pracą zawodową związaną z pełnieniem funkcji i wykonywaniem m.in. obowiązków takich jak: dyrektor finansowy, księgowa, inspektor kontroli skarbowej i audytor. Realizowane przez nich zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są adekwatne do ich doświadczenia zawodowego.

Pozostali nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na I stopniu studiów kierunku *finanse i rachunkowość* to grupa 94 osób, które posiadają stopień naukowy doktora lub tytuł magistra, z przewagą tych ostatnich. W tej grupie jest także 1 doktor habilitowany. Wśród 42 pozostałych osób prowadzących zajęcia na studiach II stopnia są doktorzy i magistry, wielu z nich prowadzi także zajęcia na studiach I stopnia. W tej grupie osób znajduje się także dwoje pracowników samodzielnych. W grupie pozostałych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są przede wszystkim osoby posiadające znaczne doświadczenie zawodowe wynikające z ich pracy zawodowej poza uczelnią (ponad 70 osób na I stopniu oraz ponad 35 na stopniu II). Prowadzą oni przede wszystkim zajęcia ćwiczeniowe i warsztatowe związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym (niektóre wspomagane wykładami) zarówno realizowane w ofertach specjalnościowych, takie np. jak „Negocjacje finansowe”, „Techniki sprzedaży usług finansowych”, „Bankowe czynności i produkty kredytowe”, „Postępowanie egzekucyjne” (studia I stopnia), czy „Psychologia inwestowania” (studia II stopnia), jak i ćwiczenia w ramach przedmiotów z zakresu nauk podstawowych dla ocenianego kierunku, np. z „Rachunkowości finansowej” (studia I stopnia). Pozostali nauczyciele akademicki prowadzą też zajęcia z przedmiotów ogólnouczelnianych (np. „Technologie informacyjne”), czy z obszarów nauk humanistycznych i społecznych - np. „Podstawy komunikacji społecznej” – studia I stopnia).

2.3.

Jednym z głównych założeń polityki kadrowej Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu jest tworzenie własnego środowiska naukowo-dydaktycznego, co oznacza zatrudnianie pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych przede wszystkim na podstawowym miejscu pracy, pozyskiwanie przy tym osób posiadających bogate doświadczenie zawodowe uzyskane poza szkolnictwem wyższym. Znalazło to wyraz w minimum kadrowym ocenianego kierunku – wszystkie 24 osoby stanowiące minimum kadrowe związane są z Uczelnią podstawowym miejscem pracy a większość posiada doświadczenie zawodowe zgodne z efektami kształcenia w zakresie umiejętności, przedstawionymi w opisie efektów kształcenia dla wizytowanego kierunku. Kadra etatowa Uczelni uzupełniana jest wykładowcami zatrudnianymi na umowy cywilnoprawne. Są to przede wszystkim osoby posiadające doświadczenie zawodowe, a także pracownicy innych Uczelni. Przy zatrudnianiu osób wchodzących w skład kadry dydaktycznej bierze się pod uwagę opinie o kandydacie, przedstawioną dokumentację dorobku naukowego, dydaktycznego i zawodowego oraz wynik rozmowy kwalifikacyjnej. Nadzór nad jakością prowadzonych zajęć prowadzą Dyrektorzy Instytutów, menedżerowie kierunków oraz Kierownicy Zespołów Dydaktycznych powołanych w Uczelni.

Polityka kadrowa wizytowanej Uczelni charakteryzuje się także dbałością o rozwój naukowy kadry, zwłaszcza młodych pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych.. Uczelnia zgodnie z

zapisami Regulaminu wynagradzania nauczycieli akademickich Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu (ostatnia Uchwała nr1/31/2015 z dnia 16 września 2015 wprowadzająca pewne zmiany do istniejącego Regulaminu i nadająca mu obecnie obowiązujące wykładnie), wspiera rozwój naukowy nauczycieli akademickich poprzez udzielanie urlopu naukowego, zmniejszanie pensum dydaktycznego, przyznawanie grantów na cele naukowe. Ponadto za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe oraz awans naukowy przyznawana jest nagroda Rektora. Wszystkie te działania, aktywizujące przede wszystkim młodych pracowników, mają prowadzić do budowania młodego zespołu naukowo-dydaktycznego pracowników samodzielnych, gdyż obecnie udział młodej kary samodzielnej jest niski. Działaniom tym ma również sprzyjać uzyskanie przez WSB we Wrocławiu uprawnień doktorskich. Rozwój kadry naukowej wspiera Dział Nauki. Dla przykładu nagroda rektora stopnia pierwszego za uzyskanie stopnia lub tytułu naukowego mieści się w przedziale 10 tys. - 40 tys. PLN. Przyznawanie grantów (np. na prowadzenie badań, których efektem jest artykuł naukowy, czy referat na konferencję) reguluje Zarządzenie Rektora nr 1/2014 z dnia 25 lutego 2014. Granty w zależności od uzyskanego efektu mieszczą w przedziale od 500 do 3000 PLN. Przyznawane są także granty za całokształt działalności naukowej, ocenianej w ramach systematycznych ocen kadry (por. niżej). Dla przykładu nagrody naukowe w kwocie 1.000-2.000 PLN w latach 2013-2016 uzyskało 13 osób będących nauczycielami akademickimi ocenianego kierunku, zaś za działalność organizacyjną nagrody w tej samej kwocie uzyskało 5 pracowników.

Uczelnia dba także o rozwój kompetencji zawodowych i dydaktycznych pracowników. Podczas spotkania z nauczycielami akademickimi (por. niżej) młodzi nauczyciele akademicy wskazywali na możliwość odbywania staży, zwłaszcza w firmach zagranicznych.

Jednym z najważniejszych elementów polityki kadrowej, który sprzyja wysokiemu poziomowi jakości kształcenia jest odpowiedni dobór obsady zajęć dydaktycznych. Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich wizytowanego kierunku przedstawiona w p.2.2 wskazuje, że polityka kadrowa w tym zakresie jest konsekwentnie realizowana.

Narzędziem stymulującym i motywującym do rozwoju pracowników naukowo-dydaktycznych jest ocena kadry prowadzona w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu od roku akademickiego 2005/2006. Ocena obejmuje: jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych, zaangażowanie w rozwój naukowy oraz osiągnięcia organizacyjne. Zajęcia dydaktyczne podlegają ocenie na podstawie wyników badania ankietowego przeprowadzanego wśród studentów, hospitacji zajęć, a także stopnia przestrzegania dyscypliny odbywania zajęć. Rozwój naukowy pracownika mierzy liczba punktów uzyskanych za publikacje w czasopiśmie naukowych, ranga wydawnictw zwartych, udział w programach naukowo-badawczych, badawczych i rozwojowych oraz czynne uczestnictwo w konferencjach i seminariach, a także terminowość osiągania kolejnych stopni i tytułów naukowych. Warto podkreślić, że pracownicy naukowo-dydaktyczni związani z ocenianym kierunkiem zrealizowali 29 wyjazdów konferencyjnych w roku akademickim 2015/2016. Przeciętny koszt finansowania wyjazdu konferencyjnego to 1.200P PLN. Działalność organizacyjna oceniana jest przez pryzmat z zaangażowania w prace jednostek organizacyjnych Uczelni. Co roku na Uczelni przyznawane są nagrody Rektora w podziale na powyższe kategorie (por. wyżej przykład nagród za działalność naukową).

Podczas wizytacji odbyło się spotkanie z prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku. Uczestniczyli w nim również prowadzący zajęcia na kierunku *zarządzanie*, ponieważ zakres poruszanych zagadnień, dylematów i propozycji jest wspólny. Zespół Oceniający był zainteresowany ich udziałem w mechanizmach modyfikacji i tworzenia nowych koncepcji kształcenia praktycznego, zwłaszcza w obszarze specjalności. Pierwszy etap dyskusji potoczył się w tym kierunku. Oprócz istotnej roli pracujących w Uczelni praktyków w tworzeniu propozycji programowych, prowadzący zajęcia wskazywali na dwa źródła informacji, z których przede wszystkim korzystają. Są nimi bezpośrednie kontakty z pracodawcami określonych firm, wyniki badań absolwentów i nieformalne uwagi od nich otrzymywane a także śledzenie regulacji prawnych. Te ostatnie są przede wszystkim pomocne przy modyfikacji programów pod kątem umożliwienia studentom uzyskiwania uprawnień przy określonym wymiarze uznawalności osiągniętych w ramach kształcenia na studiach kompetencji. W powoływanych zespołach opracowujących nowe propozycje znajdują się także przedstawiciele instytucji certyfikujących. Z kolei, współpraca z firmami oferującymi oprogramowanie skutkuje pewnymi modyfikacjami programów, do których wprowadza się określone zajęcia pozwalające na symulacje działania programów w warunkach rzeczywistych. Młodzi nauczyciele akademicy

wskazywali na możliwość odbywania staży, zwłaszcza w firmach zagranicznych. Dzielą się oni swoimi spostrzeżeniami w procesie tworzenia nowych ofert edukacyjnych.

W nurcie dyskusji dotyczącej kształcenia praktycznego wskazywano także na pewne rozwiązania organizacyjno- formalne, które - mimo, iż studenci są w większości osobami pracującymi - mogłyby lepiej przygotować ich do pracy zawodowej. Wskazywano m.in. na proces przygotowania pracy dyplomowej, która mogłaby mieć opiekuna z organizacji, w której student odbywa staż. Pozwoliłoby to na lepsze zintegrowanie pracy dyplomowej z potrzebami praktyki gospodarczej.

Innym ważnym zagadnieniem poruszonym przez prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku było specyfika kształcenia studenta posiadającego doświadczenie zawodowe. Ta grupa studentów oczekując „praktycznej interpretacji” teorii, wymaga szczególnego podejścia w procesie kształcenia. Pozwala to jednak na pewną synergię pracy nauczyciela i studenta.

Kolejny nurt dyskusji poświęcony był „jakości” kandydata na studia. Oceny prowadzących zajęcia były raczej umiarkowane. Zwracano jednak uwagę na konieczność współpracy ze studentem w zakresie umiejętności pozyskiwania wiedzy podczas zajęć - aktywny udział, dyskusja, umiejętność pracy w grupie. Ten ostatni element nabiera szczególnego znaczenia przy ogólnie obserwowanych niskich kompetencjach społecznych absolwentów.

3. Uzasadnienie

Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla ocenianego kierunku studiów.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunku o profilu praktycznym. Ich liczba jest właściwa dla liczby kształconych studentów. Bardzo liczna jest grupa pozostałych pracowników prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku. W grupie pozostałych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku przeważają osoby posiadające doświadczenie zawodowe wynikające z ich pracy zawodowej poza uczelnią (ponad 70 osób na I stopniu oraz ponad 35 na stopniu II).

Obciążenia dydaktyczne pracowników naukowo-dydaktycznych wskazują, że prowadzone przez nich zajęcia odpowiadają specjalnościom naukowym a także doświadczenie zawodowe pracowników odpowiada zakresowi prowadzonych zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym.

Polityka kadrowa wizytowanej Uczelni obejmująca system nagród i specjalnych rozwiązań charakteryzuje się dbałością o rozwój naukowy kadry, zwłaszcza młodych pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych. Uczelnia dba także o rozwój kompetencji zawodowych i dydaktycznych pracowników; młodzi nauczyciele akademicki wskazywali m.in. na możliwość odbywania staży, zwłaszcza w firmach zagranicznych.

4. Zalecenia:

Ze względu na fakt, że obecnie obowiązująca proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów na danym kierunku studiów nie może być mniejsza niż 1:60, zaleca się uzupełnianie minimum kadrowego, tak by proporcja ta była zachowana.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – kryterium 3 – **w pełni**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

3.1.

Przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego stanowią ważną grupę interesariuszy w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia dla akredytowanego kierunku. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi obejmuje podmioty związane ściśle z ofertą edukacyjną jednostki. Przykłady współpracy to m.in. do 2016 roku działająca Rada Konsultacyjna przy Rektorze, a od roku 2016 Rada Biznesu na kierunku *finanse i rachunkowość*, praktyki studenckie, staże i wspólne projekty. Rada Biznesu, zrzesza pracodawców oraz przedstawicieli Uczelni. Członkowie Rady ze strony interesariuszy zewnętrznych uczestniczą w konsultacjach poprzez wskazanie ewentualnych nowych specjalności na kierunku lub zmianach w już istniejących. Na posiedzeniach analizowane były programy nauczania na poszczególnych kierunkach kształcenia na WSB, co do których przedstawiciele pracodawców zgłaszali swoje sugestie i uwagi, które zostały wdrożone w programach studiów (większe uprządkowanie zajęć, zatrudnienie praktyków jako wykładowców, czy też zastosowania alternatywnych metod kształcenia - studiów przypadku, informatyzacji zajęć, gier strategicznych, itp.).

W strukturach WSB we Wrocławiu znajduje się Instytut Współpracy z Biznesem, którego zadaniem jest m.in. organizowanie współpracy pomiędzy Uczelnią a biznesem, w tym również konsultacje dotyczące specjalności poprzez wskazanie ewentualnych nowych specjalności na kierunku lub zmianach w już istniejących. Interesariusze zewnętrzni obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzili różnorodność form współpracy poprzez udział w projektach i spotkaniach, dzięki którym mogą zgłaszać uwagi, propozycje i opinie dotyczące zmian i planów rozwoju akredytowanego kierunku. Przedstawiciele kierunku, w tym głównie menadżer potwierdzili różnorodność form współpracy poprzez prowadzenie zajęć dydaktycznych, udział w projektach i spotkaniach, dzięki którym mogą zgłaszać uwagi, propozycje i opinie dotyczące zmian i planów rozwoju akredytowanego kierunku.

Inne formy współpracy zogniskowanej na określenie i weryfikację efektów kształcenia to przede wszystkim indywidualne i często nieformalne działania pracowników podejmowane z interesariuszami zewnętrznymi.

Jednostka przedstawiła również wykaz porozumień o współpracy z Partnerami Biznesowymi (lista 15 umów). W ramach porozumienia Partnerzy deklarują m.in. współdziałanie w organizacji staży i praktyk dla studentów i absolwentów, opiniowanie kierunków rozwoju Uczelni, programów kształcenia i treści przedmiotów oferowanych przez WSB we Wrocławiu, konsultowanie programów praktyk, staży, ćwiczeń typu case study w celu uprządkowania kształcenia czy możliwości prowadzenia zajęć dydaktycznych przez pracowników Partnera.

Przedstawiciele pracodawców poza ww. mogą wpływać na określenie efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych również poprzez udział w Badaniu Atrybutów Marki w którym mogą oni ocenić poszczególne wymienione w ankiecie umiejętności kandydatów do pracy. Po zaprezentowaniu wyników badań na szczeblu Wydziału menadżer kierunku zobowiązany jest do ustosunkowania się do wyników badania oraz przygotowania propozycji działań doskonalących. Władze Wydziału następnie zatwierdzają propozycje działań doskonalących. Kolejne Badanie Atrybutów Marki uwzględnia weryfikację realizacji wdrożenia działań doskonalących.

Związki Uczelni i prowadzącego oceniany kierunek Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym głównie z pracodawcami zatrudniającymi absolwentów kierunku *finanse i rachunkowość* lub przyjmującymi studentów na praktyki zawodowe, a także przedstawicielami organizacji i stowarzyszeń zawodowych, mają również charakter nieformalnych kontaktów. Udział tej grupy interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia, w tym także w procesie określania zakładanych efektów kształcenia, jest widoczny i istotny.

3.2.

Nie dotyczy – jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek nie prowadzi studiów w ścisłej i sformalizowanej współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

3. Uzasadnienie

Jednostka odpowiedzialna za akredytowany kierunek aktywnie współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, a także organizacji i realizacji praktyk zawodowych

4. Zalecenia
Brak

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, w tym do liczby studentów. Jednostka zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów oraz dostęp studentów do laboratoriów w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów. *

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. *

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Ocena – kryterium 4 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

4.1.

Wszystkie budynki Uczelni zlokalizowane są na niewielkim obszarze w centrum miasta i tworzą wygodny kompleks zarówno dla studentów, jak i pracowników. Są to budynki A, B, C, D, H, i Ł. Pięć z nich w pełni spełnia wymagania budynków w całości przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Szczególnie dwa z nich (H i B) przedstawiają sobą nowoczesną infrastrukturę dydaktyczną z pełnym multimedialnym wyposażeniem sal wykładowych i seminaryjnych, ciekawą aranżacją wykończenia wnętrz i strefami dla pracy własnej i relaksu studentów. Ze względu na odległości między „skrajnymi” budynkami, obejmującymi kilkaset metrów (H i D) zajęcia planowane są kompleksowo, aby studenci nie musieli przemieszczać się między budynkami ciągami pieszo-jezdnymi. Dla bezpieczeństwa studentów warto jednak zastanowić się nad możliwością ograniczenia ruchu samochodowego na tych ciągach. Zespół oceniający zachęca także Władze Uczelni do czynienia dalszych starań o ułatwienie dojazdu do kompleksu dydaktycznego. Prowadzi do niego praktycznie jedna droga, bardzo zakorkowana przed rozpoczynającymi się zajęciami w soboty i niedziele, o czym mogli się przekonać członkowie Zespołu. Łącznie Uczelnia dysponuje 6 aulami, 10 salami wykładowymi, 107 ćwiczeniowymi, 8 salami lektorskimi, czytelnią internetową, kilkudziesięcioma pomieszczeniami przeznaczonymi na cele administracyjno-biurowe i dla nauczycieli akademickich oraz zapleczem gastronomicznym w każdym budynku. Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu posiada 22 laboratoria komputerowe. Dodatkowo na potrzeby prowadzonych zajęć Uczelnia wynajmuje pomieszczenia dydaktyczne w obiekcie szkolnym, w którym do dyspozycji Uczelni jest: 15 sal 22seminaryjnych (na 30-35 osób każda), 7 sal lektorskich (12 do 20 osób), centrum multimedialne, 4 sale komputerowe (15, 15, 12, 10 stanowisk). Wynajmowane są także obiekty sportowe dla potrzeb obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego: 5 sal gimnastycznych i 3 baseny, hala sportowa -wynajmowane głównie od szkół, hala sportowa - od REDECO Sp. z o.o. we Wrocławiu – Centrum Basenowo – Sportowe, sala do ćwiczeń aerobiku, sala do ćwiczeń siłowych,

kort tenisowy, basen - od AZS, kort do badmintonu od SPORTWERK Hala Sportowa.

Wydział Finansów i Zarządzania, na którym usytuowany jest oceniany kierunek, posiada bogate zaplecze techniczne i niezbędną infrastrukturę potrzebną, zarówno do prowadzenia zajęć dydaktycznych, jak i działalności naukowo-badawczej. Wydział może korzystać z wspomnianych wyżej 22 laboratoriów komputerowych. Laboratoria wyposażone są zarówno w tradycyjne stanowiska komputerowe, jak i terminale. Ilość komputerów w poszczególnych laboratoriach przedstawia się następująco: 2 laboratoria liczą po 37 komputerów, 4 laboratoria po 35 komputerów, 8 laboratoriów po 19 komputerów, 4 laboratoria po 18 komputerów, 2 laboratoria po 17 komputerów oraz dwa laboratoria z laptopami w ilości po 16 szt. w każdym. Dziesięć laboratoriów wykonanych zostało w technologii wirtualizacji stacji roboczych (VDI- Virtual Desktop Infrastructure). Cztery z nich liczą po 35 terminali, dwa po 19 i cztery po 18 terminali. Łącznie daje to liczbę 504 stanowisk komputerowych do prowadzenia zajęć ze studentami. Uczelnia w Rapocie samooceny wskazuje, że w planach inwestycyjnych jest dalszy rozwój laboratoriów VDI, co pozwoli na przygotowywanie wielu środowisk programistycznych i oferowanie ich użytkownikowi do wyboru – to z kolei pozwoli studentowi na podejmowanie decyzji co do wyboru środowiska programistycznego w chwili uruchamiania komputera.

Wydział dysponuje bazą dydaktyczną, która umożliwia prowadzenie zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym na odpowiednim poziomie do specyfiki kierunku oraz pozwala na uzyskanie umiejętności zgodnych z założonymi efektami kształcenia.

Uczelnia posiada szerokopasmowy dostęp do Internetu dzięki łączu światłowodowemu i zewnętrznej linii dostępowej o prędkości 100 Mb/s. Oprogramowanie dostępne w salach dydaktycznych pracuje pod kontrolą systemów Microsoft Windows XP Professional, Windows Vista oraz Windows 7.

Dostosowanie bazy dydaktycznej na ocenianym kierunku do realizacji zajęć (głównie specjalistycznych) w ramach modułów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym dotyczy przede wszystkim instalowania w określonych laboratoriach programów potrzebnych do prowadzenia zajęć w warunkach zbliżonych do rzeczywistych.

Na ocenianym kierunku takimi pakietami są np. Symfonia, RESET2, PŁATNIK wykorzystywane w ramach specjalności Rachunkowość oraz Finanse małych i średnich firm (studia I stopnia). Wydział dysponuje także pakietem statystycznym SPSS. Powszechnie używany jest Excel w prowadzeniu zajęć laboratoryjnych i warsztatowych w ramach modułu zajęć o charakterze praktycznym zarówno na I, jak i na II stopniu kształcenia. Warto dodać, że sale i laboratoria są przystosowane do zajęć warsztatowych (ruchome stoły, rzutniki, przestrzeń umożliwiającą aranżację sali na potrzeby warsztatów).

W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna przeznaczona dla ocenianego kierunku studiów jest odpowiednia. Studenci potwierdzili, że nie zdarzyła się sytuacja, w której w sali wykładowej byłaby zbyt mała liczba miejsc w stosunku do liczby zapisanych na zajęcia studentów. Sale wykładowe w większości są wyposażone w sprzęt audiowizualny, który wykorzystywany jest do wyświetlania prezentacji. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do Internetu bezprzewodowego. Studenci mają możliwość korzystania z infrastruktury również poza godzinami zajęć. Zdaniem studentów, Uczelnia zapewnia im odpowiednie warunki związane z kształceniem praktycznym. Studenci mają również możliwość kształcenia swoich umiejętności w zakresie specjalistycznych programów komputerowych służących do prowadzenia księgowości i obliczeń.

4.2.

Zasoby biblioteki tworzą zbiory książkowe, czasopisma, książki i czasopisma elektroniczne oraz bazy danych. Studenci mają zapewniony dostęp do baz licencjonowanych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz do 8 baz finansowanych ze środków Uczelni (np. PROQUEST, EMIS, LEX OMEGA, Serwis HR). Prenumerata czasopism obejmuje 149 tytułów drukowanych (w tym z dziedziny nauk ekonomicznych, do której należy wizytowany kierunek - 72 pozycje) oraz 256 tytułów w wersji on-line. Studenci mają dostęp do ok. 800 tytułów książek elektronicznych na platformie IBUK Libra. Nauki o zarządzaniu są – obok finansów i rachunkowości – dziedzinami najbardziej reprezentowanymi w zbiorach biblioteki. Na ogólną liczbę 103.187 wol. księgozbioru, książki z omawianego zakresu stanowią 44,9 % całości zbiorów. Uczelnia posiada również własną platformę cyfrową – Bibliotekę Cyfrową WSB, gdzie publikuje, na zasadzie Open Access, prace kadry

naukowej. Powierzchnia biblioteki wynosi ok. 260 m²: Wypożyczalnia z wolnym dostępem do zbiorów i czytelnia (36 miejsc dla czytelników + 11 stanowisk komputerowych ze stałym łączem internetowym). Zasoby biblioteki zapewniają studentom kierunku *finanse i rachunkowość* dostęp do literatury zalecanej do poszczególnych przedmiotów.

W opinii studentów, biblioteka jest odpowiednio zaopatrzona w wymaganą na ocenianym kierunku literaturę przedmiotu, a pozycje znajdujące się w zbiorze prezentują aktualne treści. Zaopatrzenie biblioteki w ocenie studentów odpowiada literaturze przedmiotu określonej w sylabusach. Studenci przygotowujący prace dyplomowe wskazali na dużą liczbę tytułów prenumerowanych czasopism specjalistycznych. Studenci pozytywnie odnieśli się do pracy pracowników biblioteki, którzy chętnie świadczą im pomoc w wyszukiwaniu odpowiedniego piśmiennictwa. Uczelnia zadbała również o udostępnienie studentom czytelni, która znajduje się przy bibliotece. Studenci ocenili, że liczba miejsc w czytelni jest dla nich wystarczająca, a miejsce przeznaczone na czytelnię, w ich ocenie, dostosowane jest do pracy wymagającej skupienia.

4.3.

Na ocenianym kierunku studiów kształcenie na odległość jest prowadzone jako element wspomagający proces kształcenia. Do celów e-learningu używana jest platforma Moodle, dzięki której wykładowcy mają możliwość szerokiego kontaktu ze studentami. Można korzystać z założonych kursów, forów dyskusyjnych, testów, zadań i warsztatów. Platforma e-learningowa wykorzystywana jest głównie do wymiany materiałów pomiędzy nauczycielami akademickimi a studentami oraz do prowadzenia kształcenia językowego.

Dostępnością kursów zarządza Dział E-learningu i Multimediiów wspierając Dziekana Wydziału i menedżera kierunku *finanse i rachunkowość* w monitorowaniu dostępności i jakości e-serwisów i e-kursów współpracując jednocześnie z Departamentem Obsługi Dydaktyki. Dla celów e-learningu WSB we Wrocławiu posiada studio multimedialne wyposażone w profesjonalny sprzęt video a także oprogramowanie: Adobe Production Premium pro, Adobe Premiere pro, Photoshop[®] After effects.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, pozytywnie ocenili funkcjonalności platformy. Ich zdaniem, wspomaga ich ona w uzyskiwaniu efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów.

3. Uzasadnienie

Wydział Finansów i Zarządzania, posiada bogate zaplecze techniczne i niezbędną infrastrukturę potrzebną, zarówno do prowadzenia zajęć dydaktycznych, jak i działalności naukowo-badawczej, związanej z kierunkiem *finanse i rachunkowość*. Dostosowanie bazy dydaktycznej na ocenianym kierunku do realizacji zajęć (głównie specjalistycznych) w ramach modułów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym dotyczy przede wszystkim instalowania w określonych laboratoriach programów potrzebnych do prowadzenia zajęć w warunkach zbliżonych do rzeczywistych. Sale i laboratoria są przystosowane do zajęć warsztatowych (ruchome stoły, rzutniki, przestrzeń umożliwiającą aranżację sali na potrzeby warsztatów). W opinii studentów Uczelnia dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiąganie przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Zasoby biblioteki tworzą zbiory książkowe, czasopisma, książki i czasopisma elektroniczne oraz bazy danych. Studenci mają zapewniony dostęp do baz licencjonowanych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz do 8 baz finansowanych ze środków Uczelni. Obok książek (103.187 wol.) biblioteka ma bogatą ofertę czasopism (149 w formie drukowanej, 256 w wersji elektronicznej). Prawie połowa tych pozycji odnosi się do dziedziny nauk ekonomicznych, w której jest usytuowany wizytowany kierunek. Do celów e-learningu używana jest platforma Moodle. Studenci pozytywnie ocenili funkcjonalności platformy e-learningowej (oprócz języków), która ma za zadanie wsparcie ich w procesie kształcenia.

4. Zalecenia:

Dla bezpieczeństwa studentów warto zastanowić się nad możliwością ograniczenia ruchu samochodowego na ciągach pieszo-jezdnym między budynkami dydaktycznymi (w miarę

możliwości). Zespół Oceniający zachęca także Władze Uczelni do czynienia dalszych starań o ułatwienie dojazdu do kompleksu dydaktycznego. Prowadzi do niego praktycznie jedna droga, bardzo zakorkowana przed rozpoczynającymi się zajęciami w soboty i niedziele.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiąganiu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – kryterium 5 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

5.1.

Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wynika, że prowadzący zajęcia są dla nich dostępni podczas zajęć, jak również odpowiadają na wiadomości e-mail. Wszyscy prowadzący zajęcia mają ustalone godziny swoich konsultacji i są na nich obecni.

Poza stypendium Rektora dla najlepszych studentów, Uczelnia wprowadziła dodatkowe mechanizmy motywujące studentów do osiągania lepszych wyników w nauce, w postaci wręczania wyróżnień dla najlepszych studentów. Ponadto Uczelnia promuje zdolnych studentów poprzez wdrożenie programu *Mentoring*, który polega na kierowaniu studentów do indywidualnej współpracy z osobami zarządzającymi przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami, co pozwala im na zdobycie cennego doświadczenia zawodowego.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, potwierdzili, że nie spotkali się z powstaniem sytuacji konfliktowych na Uczelni. W odpowiedzi na pytanie podkreślili, że mają oni możliwość składania skarg i wniosków do władz Uczelni, na które zawsze uzyskują odpowiedź.

Studenci mają możliwość wyboru promotora swojej pracy dyplomowej, jak również sami określają jej temat, który jest następnie akceptowany. Seminaria odbywają się w małych grupach, co umożliwia studentom indywidualną pracę z promotorem.

Uczelnia w sposób znaczący wspiera studencki ruch naukowy oraz społeczną działalność studentów w ramach samorządu studenckiego, zarówno od strony finansowej jak i organizacyjnej. Na ocenianym kierunku studiów aktywnie działają trzy koła naukowe, które organizują liczne projekty, konferencje oraz wydają publikacje. Samorząd studencki organizuje projekty o charakterze kulturalnym i integracyjnym.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje na ocenianym kierunku studiów Regulamin przyznawania stypendiów ze środków MNiSW studentom WSB we Wrocławiu, stanowiący załącznik do zarządzenia Rektora nr 7/2014 z dnia 9 lipca 2014 r. Regulamin ten nie został w pełni dostosowany do przepisów znowelizowanej ustawy prawo o szkolnictwie wyższym np. nie przewiduje on możliwości uzyskania stypendium Rektora przez studenta pierwszego roku studiów.

Regulamin określa zasady przyznawania każdego rodzaju świadczeń pomocy materialnej zagwarantowanej studentom przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci podkreślili, że

świadczenia materialnej wypłacane są terminowo. Informacje na temat pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej Uczelni. Pozytywnie pod względem organizacyjnym oceniona została praca pracowników zajmujących się przyznawaniem i wypłatą świadczeń pomocy materialnej dla studentów.

Kryteria przyznawania stypendiów: socjalnych, specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg są sprecyzowane w Regulaminie i nie stwarzają problemów interpretacyjnych. Podkreślić jednak należy, że Uczelnia stosuje nieprzejrzyste kryteria przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Zgodnie z §14 ust. 1 Regulaminu, stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymywać student, który uzyskał za rok studiów wysoką średnią ocen lub posiada osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. Z analizy dalszych paragrafów wynika, że Uczelnia wprowadziła cztery rodzaje stypendiów Rektora: jedno za średnią ocen oraz trzy za poszczególne rodzaje osiągnięć. Student składając wniosek zobowiązany jest do wskazania rodzaju stypendium, o które się ubiega. Wobec powyższego, należy zauważyć, że zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymać nie więcej niż 10% studentów każdego kierunku, którzy na liście rankingowej osiągnęli najwyższą liczbę punktów. Regulamin nie przewiduje jednak procentowego udziału poszczególnych rodzajów stypendiów w puli 10%. Regulamin nie przewiduje również zasad podziału otrzymanej dotacji na poszczególne rodzaje stypendium Rektora.

Obowiązek wskazania we wniosku rodzaju stypendium, o które ubiega się student może być krzywdzące dla studentów, które posiadają osiągnięcia z dwóch różnych grup. Obecnie obowiązujący mechanizm nakazuje studentowi wybór rodzaju stypendium odnośnie którego posiada on wyżej punktowane osiągnięcia.

Brak wprowadzenia mechanizmu przeliczania średniej na punkty oraz uwzględniania na liście rankingowej zarówno średniej jak i osiągnięć może prowadzić również do sytuacji, w której student ze średnią poniżej 4,5 otrzyma stypendium przedstawiając tylko jedno nieznaczne osiągnięcie i tym samym wyprzedzi on studenta o wysokiej średniej. Ponadto, brak sprecyzowania katalogu uznawanych osiągnięć oraz ich wagi powoduje, że komisje stypendialne mają zbyt dużą swobodę w ocenie wniosku studenta, który nie ma natomiast możliwości kwestionowania podjętej decyzji.

Uczelnia w czasie wizytacji przedstawiła pozytywną opinię samorządu studenckiego w przedmiocie wprowadzenia Regulaminu pomocy materialnej. Dokumentacja przedstawiona przez Uczelnię jak również relacja przedstawicieli samorządu studenckiego potwierdza, że podział dotacji na fundusz pomocy materialnej, ustalenie wysokości stawek stypendiów oraz ustalenie wysokości miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka rodziny studenta uprawniającego do otrzymania stypendium socjalnego, następuje w porozumieniu z właściwym organem samorządu studenckiego. Porozumienia poświadczone są odpowiednim dokumentem wydawanym przez samorząd studencki.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni określa każdorazowo umowa zawierana ze studentem oraz Regulamin opłat. Uczelnia nie pobiera od studentów opłat wymienionych w katalogu opłat zakazanych przez ustawę oraz dodatkowych opłat o charakterze administracyjnym. Zasady i formy ponoszenia płatności zostały uregulowane w sposób przejrzysty, co również potwierdzili studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym.

5.2.

Uczelnia od wielu lat zaangażowana jest w program wymian studenckich oraz praktyk Erasmus+. Uczelnia zapewnia studentom możliwość wyjazdu na uczelnie, prowadzące tożsamy kierunek studiów. W poprzednim roku akademickim na wymianę wyjechało 17 studentów ocenianego kierunku studiów. Byli to studenci studiów stacjonarnych. Studenci niestacjonarni nie wyjeżdżają za granicę, ponieważ łączą studia z pracą zawodową. Uczelnia przyjęła natomiast 28 studentów z zagranicy. Studenci wracający z wyjazdu zagranicznego dzielą się swoimi wrażeniami z Koordynatorem, co niekiedy prowadzi do rozszerzenia współpracy z daną uczelnią lub jej zaprzestania.

Poza programem Erasmus+, Uczelnia zaangażowana jest we współpracę międzynarodową na zasadach bilateralnych. Współorganizuje cykliczne projekty takie jak Business Weeks oraz Szkoły Letnie, w który udział biorą przede wszystkim studenci.

Organizacją studenckich wymian międzynarodowych zajmuje się Koordynator. Kryteria

rekrutacji do programów wymian zostały sformułowane w sposób przejrzysty i mają charakter obiektywny. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że Uczelnia promuje wśród studentów program wymian międzynarodowych np. poprzez organizację spotkań ze studentami, którzy wrócili z wymiany oraz przez druk materiałów o charakterze informacyjnym i promocyjnym. Pozytywnie oceniona została również dostępność i aktualność informacji o programie wymian studenckich opublikowanych na stronie internetowej. Organizacja procesu kształcenia na studiach stacjonarnych, nie stoi na przeszkodzie w udziale studentów w wymianie.

5.3.

W Uczelni funkcjonuje Biuro Karier mające za zadanie udzielania wsparcia studentom we wchodzeniu na rynek pracy. Biuro, poza przekazywaniem studentom ofert pracy, zajmuje się również aktywnie organizacją bezpłatnych szkoleń dla studentów, spotkań z pracodawcami czy targów pracy. Ponadto Biuro Karier pomaga studentom w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych. Na szczególną uwagę, zasługuje rozwijany przez Biuro Karier projekt *Mentoring*, polegający na kojarzeniu zdolnych studentów z osobami wykonującymi zawody związane z ocenianym kierunkiem studiów, w celu nawiązaniu współpracy umożliwiającej studentom zdobywanie cennego doświadczenia. Ponadto Biuro Karier promuje program *Wyraź swój biznes*, który polega na ocenie przez przedsiębiorców biznesplanów przygotowywanych przez studentów. Uzupełnieniem projektu są cykliczne spotkania z przedstawicielami firm start up'owych, które odniosły sukces.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że bardzo często spotykają się z aktywnością Biura Karier i często korzystają z jego oferty. Aktywność Biura Karier widoczna jest również za pośrednictwem internetu oraz portali społecznościowych.

5.4.

W WSB we Wrocławiu udzielaniem wsparcia studentom z niepełnosprawnościami zajmuje się Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych, który kieruje jednostką organizacyjną pod nazwą Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Oferuje on, studentom niepełnosprawnym kompleksowe wsparcie w zakresie dostosowania organizacyjnego i właściwej realizacji procesu dydaktycznego biorąc pod uwagę ich szczególne potrzeby. Pośredniczy on także w kontakcie pomiędzy studentami niepełnosprawnymi a nauczycielami akademickimi, szczególnie w sprawach dostosowania form egzaminów do ich potrzeb. Studenci niepełnosprawni mają zapewnioną indywidualną organizację studiów. Uczelnia zapewnia studentom niepełnosprawnym asystentów lub tłumaczy języka migowego, którzy pomagają im w czasie obecności na Uczelni. Studenci niepełnosprawni są również dowożeni na koszt Uczelni na zajęcia z wychowania fizycznego, dostosowane do ich potrzeb. Pełnomocnik zajmuje się również wsparciem studentów w wyjazdach zagranicznych, w ramach programu Erasmus+.

Budynki, w których odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku studiów są dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W budynkach Uczelni znajdują się windy oraz toalety dostosowane do ich potrzeb. Biblioteka oraz czytelnia posiada zaawansowany sprzęt umożliwiających korzystanie z ich zasobów przez studentów niewidomych lub słabowidzących. Do dyspozycji studentów pozostają elektroniczne lupy powiększające, dyktafony, phonaki itp.

5.5.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie ocenili pracę sekretariatu ds. studenckich. Nie mają oni problemu z załatwieniem spraw administracyjnych. Ze względu na sprawność działania sekretariatu, nie tworzą się przed nim kolejki oczekujących. Ponadto studenci potwierdzili, że mają bezpośredni dostęp do Dziekana i Menadżera Kierunku również poza wyznaczonymi godzinami przyjęć. Studenci wyrazili swoją pozytywną ocenę dla pracy Menadżera, który pomimo licznych obowiązków znajduje czas na pomoc w indywidualnych sprawach studentów.

Program kształcenia oraz procedury dotyczące toku studiów zostały opublikowane na platformie Extranet, w taki sposób, że każdy student może się z nimi swobodnie zapoznać. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że nie mają problemów z odnalezieniem programu kształcenia oraz innych zarządzeń lub regulaminów, a opublikowane dokumenty są aktualne.

3. Uzasadnienie

Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów. System przyznawania świadczeń pomocy materialnej wymaga korekty w zakresie zasad przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów. Uczelnia znacząco wspiera również rozwój studenckiego ruchu naukowego, nawet pomimo tego, że prowadzi kierunek studiów o profilu praktycznym.

Uczelnia w odpowiednim zakresie stwarza studentom warunki do ich udziału w programie wymian Erasmus+. Podejmuje ona szereg działań, mających na celu zachęcanie studentów do udziału w wymianach studenckich, co przynosi efekt w znacznej liczbie studentów wyjeżdżających oraz przyjeżdżających. Oferta możliwości wyjazdów dla studentów ocenianego kierunku studiów spełnia oczekiwania studentów. Studenci wyjeżdżający na program wymian nie odczuwają żadnych problemów z tokiem swoich studiów w kraju.

Studenci ocenianego kierunku studiów odczuwają wyraźne wsparcie ze strony Uczelni w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Uczelnia wprowadziła zinstytucjonalizowane i skuteczne mechanizmy mające zapewnić wsparcie tego rodzaju, które ocenić należy jako wyróżniające.

Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym kompleksowe wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne. Formy wsparcia są ciągle udoskonalane i dostosowywane do bieżących potrzeb studentów. Uczelnia dysponuje infrastrukturą dostosowaną do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Całość inicjatyw i działań podejmowanych przez Uczelnię na tym polu, należy ocenić wyróżniająco.

Uczelnia zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także zapewnia publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

4. Zalecenia:

- 1) Modyfikacja kryteriów przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów w celu poprawy ich przejrzystości.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – kryterium 6 – **w pełni**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Kanclerz Zarządzeniem nr 21/2013 z dn. 2.12.2013 r. wprowadził w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu System Zarządzania Jakością (SZJ), co zostało potwierdzone deklaracją wdrożenia i ciągłego doskonalenia, a także gotowością Naczelnej Kadry Kierowniczej oraz wszystkich pracowników do przestrzegania wymagań Normy PN-EN ISO 9001:2009. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), wprowadzony w drodze Uchwał Senatu nr 5/2012 i nr 6/2012 z dn. 4.04.2012 r., stał się elementem SZJ. Ponadto przyjęto zasadę, że Polityka Jakości stanowi spójny dokument z Misją i Wizją Uczelni, co oznacza, że obowiązuje jeden dokument. To samo dotyczy celów jakości, które są tożsame z większością celów strategicznych Uczelni. Istotnym dokumentem SZJ jest Księga Jakości (powstała w roku 2013). Księga w celu uzyskania jak najlepszych rezultatów w zakresie satysfakcji Klienta zakłada, że WSB we Wrocławiu dokładać będzie wszelkich starań w zakresie „projektowania zajęć i programów z uwzględnieniem ścieżek rozwoju zawodowego, potrzeb rynku pracy oraz interesariuszy Uczelni.

W sierpniu 2014 r. SZJ w WSB we Wrocławiu został certyfikowany na zgodność z wymaganiami międzynarodowego standardu ISO 9001, a także wytycznymi IWA:2 z 2007 r. Audyt certyfikujący został przeprowadzony przez włoską jednostkę certyfikującą IMQ i objął: realizację usług edukacyjnych na: studiach I i II st., studiach podyplomowych, MBA oraz szkoleniach. SZJ ma charakter holistyczny i uwzględnia wszystkie etapy realizacji procesów edukacyjnych, począwszy od projektowania, poprzez realizację usług i weryfikację efektów kształcenia, aż po wytyczne doskonalące (zgodny z Cyklem Deminga, Plan-Do-Check-Act).

Aktualny skład Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (UZJK) został określony w Uchwale Senatu nr 3/2016 z dn. 24.05.2016 r. (w składzie jest Przedstawiciel Samorządu Studenckiego), natomiast Dziekan Zarządzeniem nr 2/2015 z dn. 8.03.2015r. powołał Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (WZJK), który rozpoczął aktywną działalność od 1.10.2015r. (w składzie nie ma przedstawiciela studentów).

6.1.1.

Procedura PJ11 „Przypisanie i pomiar efektów kształcenia dla przedmiotu” (Załącznik. do Księgi Jakości WSB we Wrocławiu, Biuro Jakości w Opolu, 2013) ma na celu: określenie sposobów przypisania efektów kształcenia (EK) do przedmiotu; tworzenie/aktualizowanie karty przedmiotu z uwzględnieniem EK; weryfikację sposobów osiągnięcia EK na przedmiocie. Zgodnie z nią określenie EK dla nowego przedmiotu (aktualizacja) wygląda następująco: po zatwierdzeniu programów przez Radę Wydziału na nowy rok akademicki Kierownik Zespołu Dydaktycznego (KZD) lub menedżer Kierunku (MK) wskazuje Dydaktyka do opracowania karty przedmiotu, który ją tworzy, a w szczególności określa EK dla przedmiotu i odwołuje je do efektów kierunkowych, określa sposoby sprawdzenia osiągnięcia efektów kształcenia (dokonuje koniecznych uaktualnień w obszarze treści kształcenia, sformułowania EK, a także sposobów sprawdzania osiągniętych efektów). KZD lub MK ocenia zgodność EK realizowanych w ramach przedmiotu z efektami kierunkowymi oraz sprawdza kartę pod względem formalnym i merytorycznym. Następnie otrzymuje ją Metodyk celem sprawdzenia poprawności sformułowania EK oraz metod weryfikujących ich osiągnięcie, który dokonuje oceny właściwego doboru narzędzi walidacji EK założonych w danym programie kształcenia. Potem ją zatwierdza lub odsyła celem naniesienia sugerowanych poprawek. Do 5 września karta przedmiotu trafia do właściwego Dziekanatu.

W WSB we Wrocławiu interesariusze zewnętrzni, tj. Rada Biznesu dla kierunku *finanse i rachunkowość* (powołana przy Dziekanie od 2015/16; składająca się z przedstawicieli praktyków/biznesu) opiniują programy studiów (przedstawiono protokoły ze spotkań), a Instytut Współpracy z Biznesem (od 2014/15) zajmuje się koordynowaniem i inicjowaniem wspólnych działań

z otoczeniem gospodarczym w różnych obszarach (np. przy projektowaniu efektów kształcenia). Wśród głównych kierunków realizacji Polityki Jakości wskazano „stałe doskonalenie oferty edukacyjnej, dostosowane do oczekiwań studentów oraz aktualnych tendencji na rynku pracy”, natomiast wśród zasadniczych celów systemu zapewnienia jakości kształcenia na wskazano m.in. „zgodność założonych efektów kształcenia z oczekiwaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszy”. W celu zapewnienia jakości kształcenia założono również podejmowanie działań wspierających dydaktykę przez specjalistów zewnętrznych.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia nie został sprecyzowany w regulacjach wewnętrznych uczelni i wydziału. Wiele działań w tym zakresie opiera się na osobistych kontaktach pracowników uczelni z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi różne branże oraz środowiska, co potwierdzają relacje osób przybyłych na spotkanie. Należy jednak podkreślić, że wielopłaszczyznowa, szeroka i intensywna współpraca jednostki z otoczeniem społeczno – gospodarczym pozwala w istotny sposób określać, jak też weryfikować efekty kształcenia z ich udziałem, a przede wszystkim stanowi dobry punkt wyjścia do dalszej budowy i usprawniania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Przedstawiono wymierne rezultaty współpracy zorientowanej na określanie, weryfikację i ocenę efektów kształcenia – w protokołach z posiedzeń zarówno Rady Konsultacyjnej jak i Rady Biznesu wskazane są konkretne przykłady zalecanych do wdrożenia zmian w zakresie organizacji studiów (zmiany w specjalizacjach, nowe specjalizacje, itp.). Przedłożony raport Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (przyjęty uchwałą Nr 33/2016 Rady Wydziału Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu z dnia 11.05.2016 r. w sprawie przyjęcia raportu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia) został sporządzony na podstawie prac studentów, statystyk ocen oraz sprawozdań hospitacyjnych.

Dodatkowo na Radzie Wydziału corocznie prezentowane są wyniki Badania Atrybutów Marki (BAM), prowadzone wśród interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w ramach którego Uczelnia uzyskuje informacje dotyczące oceny efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach, które są podstawą dla analiz i prognoz dotyczących całokształtu procesów kształcenia. Na podstawie wyników BAM (2015/16) zaproponowano działania doskonalące dotyczące m.in.: oferty programowej (np. wdrożenie nowego sposobu kształcenia na kolejnych kierunkach studiów I st., wprowadzenie kluczowych wskaźników efektywności dla minimum kadrowego), które Uczelnia już zrealizowała.

Za projektowanie programów kształcenia w tym przede wszystkim efektów kształcenia odpowiedzialne są zespoły robocze powoływane *ad hoc*. Proponowane zmiany są opiniowane przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Z relacji członków WZds.JK obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wynika, że przedstawiciele studentów nie są włączani w prace zespołów roboczych, ani nie uczestniczą w pracach WZds.JK. Członkowie Wydziałowego Zespołu stoją na stanowisku, iż wystarczającym mechanizmem kooperacji ze studentami jest dyskusja nad wypracowanymi rozwiązaniami w czasie posiedzeń Rady Wydziału. Uczelnia w czasie wizytacji przedstawiła pisemne opinie samorządu studenckiego akceptujące zmiany wprowadzane do programów kształcenia. Natomiast ich treść ograniczyła się tylko do akceptacji przedłożonego projektu, bez odniesienia się do wprowadzanych zmian.

6.1.2.

Zgodnie z Procedurą PJ11 monitorowanie uzyskiwania EK w czasie realizacji zajęć przebiega następująco: Dydaktyk zapoznaje studentów z kartą przedmiotu na pierwszych zajęciach w semestrze; realizuje treści programowe zawarte w karcie przedmiotu; zbiera dokumentację potwierdzającą osiągnięcie poszczególnych EK. KZD lub MK dokonuje hospitacji wybranych zajęć celem sprawdzenia realizacji założonych EK dla przedmiotu.

WZJK ocenia jakość kształcenia na wszystkich kierunkach studiów, m.in.: ocenia zgodność EK realizowanych w ramach poszczególnych przedmiotów z efektami kierunkowymi, właściwy dobór narzędzi walidacji EK założonych w danym programie kształcenia, analizuje zrealizowane EK w ramach praktyk studenckich, ocenia zgodność założonych EK z oczekiwaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszy, analizuje rozkłady ocen zaliczeń i egzaminów, dokonuje przeglądów jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania, analizuje efektywność kończenia studiów, skalę odsiewu i jego przyczyny, regularnie raportując Dziekanowi oraz UZJK stan bieżący, a także rekomendacje działań doskonalących.

WZJK dokonał (2015/16) analiz m.in. w zakresie: kart przedmiotu pod kątem oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia, prac semestralnych, rozkładu ocen i analiz ocen odbiegających od rozkładu normalnego (np. przedmioty ściśle - pojawiają się tam statystycznie niższe oceny), procesu dyplomowania (ocena promotora, ocena recenzenta, ocena losowo wybranych prac dyplomowych) i zaproponował np., że: w kolejnym badaniu stopień osiągnięcia EK w proces dyplomowania będzie również weryfikowany trzyetapowo i dodatkowo poprzez obronę pracy dyplomowej i egzamin dyplomowy przed komisją; zalecił zwiększenie liczby prac semestralnych polegających na pracy grupowej i/lub projektowej, które w największej mierze kształtują wśród studentów umiejętności oraz kompetencje społeczne („Raport UZJK z przeglądu protokołów WZJK, 2016”).

Przedstawiciele studentów nie uczestniczą w pracach nad przygotowaniem corocznego przeglądu programu kształcenia, jak również nie są zaangażowani w cykliczny przegląd dokumentacji poszczególnych kursów. Ogół studentów nie ma możliwości wyrażenia swojej opinii w przedmiocie stopnia osiągnięcia przez nich zakładanych efektów kształcenia na poszczególnych kursach, ponieważ ankieta oceny zajęć dydaktycznych nie zawiera odpowiedniego pytania w tym przedmiocie.

6.1.3.

Zgodnie z Procedurą PJ11 weryfikacja EK przebiega następująco: w każdym semestrze WZJK: na początku sprawdza czy wdrożone zostały ustalenia zawarte w poprzednich protokołach z oceny prac zespołu, a na koniec losowo na każdym z kierunków, wybiera przedmioty i Dydaktyków, którzy będą poddani sprawdzeniu ze względu na zrealizowane EK. WZJK informuje MK o dokonanych wyborze i prosi wylosowanych Dydaktyków o przedłożenie dokumentacji dla wskazanych zajęć. Na koniec każdego semestru MK i KZD przedkładają do WKJK sprawozdania z hospitacji zajęć dydaktycznych, a WZJK dokonuje oceny przedłożonych dokumentów i sporządza: wykaz skontrolowanych prac okresowych oraz zaliczeniowych wraz z oceną dla każdego wytypowanego przedmiotu i Dydaktyka, wykaz skontrolowanych prac dyplomowych wraz z oceną zgodności tych prac z Zarządzeniem Dziekana, statystyki sesji, uwagi do przedłożonych sprawozdań z hospitacji zajęć dydaktycznych za miniony semestr oraz wyniki studenckiej oceny kadry dydaktycznej. Dla każdego skontrolowanego przedmiotu/dydaktyka WZJK ocenia realizację EK oraz wskazuje elementy, które wymagają poprawy (udoskonalenia muszą zostać wdrożone najpóźniej do końca następnego semestru). WZJK sporządza protokół z kontroli semestralnej na kierunku i przedkłada go Dziekanowi oraz SKJK w celu zatwierdzenia. SZJK sporządza raport dotyczący jakości kształcenia na Uczelni za dany rok akademicki i przedkłada go do zatwierdzenia Rektorowi i Senatowi.

WZJK dokonał (2015/16) analiz m.in. w zakresie: kart przedmiotów w części definiującej weryfikację osiągnięcia zakładanych EK, protokołów pohospitacyjnych, jakości prac semestralnych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania, jakości prac dyplomowych na studiach I i II stopnia, statystyk studenckich/dziekanatowych, oceny kadry dydaktycznej dokonywanej przez studentów, procesu zapobiegania plagiatom i ich wykrywania. Zespół zarekomendował np. porównywanie tych samych przedmiotów prowadzonych przez tych samych dydaktyków w czasie np. semestr letni do letniego, semestr zimowy do zimowego („Raport z prac WZJK na WFiZ WSB we Wrocławiu, 2016”).

Swoje uwagi w przedmiocie zasad oceniania studenci mogą zgłaszać do Menadżera Kierunku. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniający byli świadomi wprowadzonych przez Uczelnie zasad przeciwdziałania plagiatom.

6.1.4.

Konwent WSB we Wrocławiu w Uchwale nr 90/2015 z dn. 30.06.2015 r. określił zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się. Regulamin umożliwia identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. Wnioskodawca składa wniosek wraz z dokumentacją pozwalającą ocenić nabyte w drodze uczenia się wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, a weryfikację przeprowadzają odpowiednie wydziałowe komisje powoływane przez Dziekana. Do tej pory nie otrzymano jeszcze żadnego wniosku w tej sprawie.

6.1.5.

Badania losów absolwentów są realizowane w WSB zarówno na szczeblu holdingu przez Centrum Badań i Analiz w Poznaniu m.in. w Badaniach Atrybutów Marki jak i przez Biuro Karier w WSB we Wrocławiu, które corocznie, począwszy od 2010 r., wykonuje taką analizę. Technika wykorzystywaną w badaniu przez Biuro Karier jest sondaż oparty na ankiecie elektronicznej (system EPAK). Zgodnie z przyjętą metodologią atrybuty marki są cechami jakościowymi. Badanie odbywa się raz w roku i obejmuje 2 obszary: *Przyjazność* – dobra organizacja studiów i obsługi administracyjnej oraz przyjazne podejście i *Praktyczność* – dopasowanie kształcenia do wymagań pracodawców i rynku pracy. W ramach każdej edycji badania określany jest zestaw projektów badawczych realizowanych w danym roku. Obejmuje następujące grupy interesariuszy WSB: studenci i słuchacze oraz absolwenci (I, II st., studiów podyplomowych i MBA), pracownicy administracyjni i dydaktyczni, pracodawcy współpracujący i niewspółpracujący z WSB.

W roku 2016 badaniu poddano 1972 absolwentów I i II stopnia studiów WSB we Wrocławiu. Badania przeprowadzane są po pół roku od zakończenia studiów i dotyczą w zakresie losów absolwentów m.in. kontynuowania nauki, prowadzenia działalności gospodarczej lub podjęcia prac, poszukiwania pracy i jego skuteczności czy też okresu czasu niezbędnego do poszukania pracy. Obecnie stosowana ankieta nie zawiera pytań odnoszących się do kierunkowych efektów kształcenia pozwala jedynie na dodanie własnych ocen i opinii w ramach pytań otwartych. Wyniki analiz są możliwe do przeanalizowania dla poszczególnych kierunków studiów.

Przeprowadzone w tym zakresie analizy wykazały, że: pracodawcy poszukują absolwentów o praktycznych umiejętnościach i kompetencjach, a realizowane badania dają odpowiedź odnośnie przydatności na rynku pracy osiągniętych efektów kształcenia. Natomiast Raport z badania losów zawodowych absolwentów WSB we Wrocławiu. II stopnia 6 m-cy po obronie pracy dyplomowej. Rocznik 2014. zawiera odpowiedź na pytanie: jaką decyzję podjęliby mając ponowną możliwość wyboru? Przeważająca grupa respondentów (43%) wybrała odpowiedź „tę samą uczelnię i kierunek” (tak odpowiedziało najwięcej respondentów z WFiZ). Wyniki BAM (2015/16, WSB Wrocław, zarządzanie, I i II st.) pokazują ogólną ocen kierunku *finanse i rachunkowość* (I st.: satysfakcja 4,20; rekomendacja 93,52%; II st.: satysfakcja 4,38; rekomendacja 96,58%).

Po zaprezentowaniu wyników badań na szczeblu Wydziału Menadżer kierunku zobowiązany jest do ustosunkowania się do wyników badania oraz przygotowania propozycji działań doskonalących. Władze Wydziału następnie zatwierdzają propozycje działań doskonalących. Kolejne Badanie Atrybutów Marki uwzględnia weryfikację realizacji wdrożenia działań doskonalących.

6.1.6.

WFiZ dba o dobór i doskonalenie kadry naukowo-dydaktycznej oraz administracyjnej (co potwierdzają: dyplomy, certyfikaty, zaświadczenia, CV, itd.), m.in. poprzez: prawidłową obsadę osobową kierunków studiów, okresową ocenę kadry, procedurę hospitacji („Sprawozdania z hospitacji zajęć dydaktycznych w 2016 r.”) oraz podnoszenie jej kwalifikacji. Kadra dydaktyczna podlega co semestr także ocenie w formie studenckich badań ankietowych.

W WSB we Wrocławiu została funkcjonuje Komisja ds. oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych na umowę o pracę na WFiZ w WSB we Wrocławiu, która działa na podstawie Zarządzenia Rektora nr 7/2015 z dn. 10.03.2015 r. Ocena okresowa zawarta w analizowanym Raporcie dotycząca lat kalendarzowych 2013-2014 została dokonana na podstawie Regulaminu Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich. Analizę i ocenę dorobku dokonano w odniesieniu do 105 osób (35 pracowników samodzielnych, 50 adiunktów, 15 asystentów, 5 wykładowców). Przy ocenie przyjęto odrębne przedziały punktów dla pracowników samodzielnych i niesamodzielnych. We wspomnianym Raporcie Komisja nie uwzględniała punktów za oceny studentów, ponieważ dotyczyły one tylko niektórych pracowników. Natomiast nowa ankieta elektroniczna wprowadzona na początku roku 2016/17 będzie obejmowała wszystkich pracowników prowadzących zajęcia w danym semestrze.

Ponadto w r.a. 2015/16 przeprowadzono również wśród pracowników zarówno prowadzących zajęcia, jak i administracyjnych badanie BAM, które wykazało że: weryfikacja i ocena kadry zapewnia utrzymanie jej wysokiego poziomu, ale należy poprawić system wzrostu efektów badań naukowych i uzyskiwania stopni naukowych, system szkoleń powinien obejmować także zaznajomienie kadry ze stroną techniczną procesu dydaktycznego – procedura prowadzenia kart przedmiotów, metody oceny EK, należy usprawnić system łączności między pracownikami Uczelni (np. obligatoryjne stosowanie

służbowego adresu e-mail).

Na podstawie wyników BAM (2015/16) zaproponowano działania doskonalące dot. m.in.: wykładowców (np. przegląd manuali przedmiotowych i wsparcie MK przy wdrażaniu w poszczególnych zespołach dydaktycznych, szkolenia i większe wykorzystanie platformy Moodle), które Uczelnia już zrealizowała.

6.1.7.

Kadra dydaktyczna podlega co semestr ocenie w formie studenckich badań ankietowych, których wyniki przekazywane są za pośrednictwem m.in. Dziekana i MK do każdego pracownika, co umożliwia dyskusję i doskonalenie warsztatu dydaktycznego. Wyniki badań za ostatni rok akademicki wskazują na to, iż w opinii studentów kadra jest właściwie dobierana ze względu na posiadane kwalifikacje i kompetencje („Analiza badania ankietowego – finanse i rachunkowość, 2015/16” - średnia ocena powyżej db., ale: w 2016/17 zaplanowano hospitację na podstawie niskich ocen (ok. 3,0), ale jest to mała próba, więc wymaga weryfikacji w kolejnym badaniu; KZD mają przedyskutować wyniki ankiet z pracownikami przed dokonaniem obsady na kolejny rok akad.).

Studenci mają możliwości oceny wszystkich zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich, w których brali udział. Formularz ankiety ponadto zawiera miejsce przeznaczone na swobodną wypowiedź studenta. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA potwierdzili jednak, że nie otrzymują ich zdaniem wystarczającej informacji zwrotnej z przeprowadzonego badania, a przez to nie widzą oni potrzeby wypełniania ankiet. Samorząd studencki nie posiada dostępu do wyników ankiet.

6.1.8.

W roku 2015/16 WZJK dokonał przeglądu bazy dydaktycznej (sal wykładowych, ćwiczeniowych, lektoratowych, laboratoryjnych, biblioteki, stref studenta), stwierdził wysoki poziom komfortu studiowania i dostępu do wszystkich elementów bazy oraz przystosowanie Uczelni pod względem infrastruktury dla osób niepełnosprawnych, a także pozytywnie ocenił dostęp do baz naukowych, w tym z zakresu nauk ekonomicznych i humanistycznych, w których można znaleźć specjalistyczne artykuły w jęz. angielskim, ale zarekomendował poszerzenie książkowych pozycji anglojęzycznej w bibliotece stacjonarnej. Analizy wykazały ponadto, że: dostępność kontaktów studentów z Dziekanem, Prodziekanami i Dziekanatem jest prawidłowa, a merytoryczne, organizacyjne i materialne środki wsparcia dla studentów są odpowiednie.

Na podstawie wyników BAM (2015/16) zaproponowano działania doskonalące w tym obszarze, dotyczące m.in.: obsługi finansowej (np. wprowadzenie przewodnika po promocjach), obsługi stypendialnej (np. modyfikacja kryteriów przyznawania stypendium), biblioteki (np. zakupy e-booków), Biura Karier (np. uruchomienie stoisk informacyjnych), infrastruktury (np. odpowiednio wyposażony pokój dla matek z dzieckiem i miejsce zabaw dla dzieci w Biurze Rekrutacji), które Uczelnia już zrealizowała.

Uczelnia prowadzi wśród studentów badanie ankietowe oceny infrastruktury Uczelni, w tym funkcjonowania biblioteki oraz ocenę funkcjonowania jednostek administracyjnych.

6.1.9.

Wdrożony na Uczelni Systemem Zarządzania Jakością (wg normy PN-EN 9001-2009) określa zasady pozyskiwania, gromadzenia, analizowania, dokumentowania i archiwizowania danych dotyczących działań w zakresie zapewnienia jakości kształcenia. W roku 2015/16 przeprowadzono w tym zakresie następujące analizy i działania: UZJK (Raport z 20.04.2016) dokonał przeglądu protokołów WZJK (oceniono: zakres przeprowadzonych przez WZJK prac oraz ich zgodność z procedurą PJ11; liczbę i wykazy dokumentów, które były przedmiotem analizy poszczególnych kierunków studiów; liczbę i nazwiska dydaktyków, poddanych hospitacjom; wyniki audytów wewnętrznych (raporty) innych procesów i procedur nadzorowanych w ramach SZJ; raporty z BAM) i opracował zalecenia dla WZJK; audytorzy wewnętrzni (pracownicy WSB) przeprowadzili audyty wewnętrzne, których efektem są raporty i rekomendacje działań doskonalących. Ponadto Jednostka zewnętrzna IMQ przeprowadziła audyt certyfikujący SZJ w WSB, zakończony wynikiem pozytywnym.

Powyższe analizy wykazały, że pozyskiwanie, gromadzenie, analizowanie, dokumentowanie, archiwizowanie danych dotyczących działań zapewnienia jakości kształcenia zostało sprecyzowane, zdefiniowane, udokumentowane i jest w pełni realizowane. Ponadto przedstawiono opracowane w 2016 r. jednolite wzory szczegółowych raportów WZJK oraz protokołu semestralnego WZJK (zawiera informacje o tym, co zostało wdrożone w stosunku do poprzedniego semestru i w jakim obszarze należy dokonać zmian).

6.1.10.

Analizy dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach, przeprowadzone przez Biuro Jakości, obejmujące: informacje publikowane w systemie Intranet, Extranet oraz na platformie Moodle, protokoły WZJK (zawierają szczegółowe oceny wyników procesu kształcenia) oraz Rady Biznesu, wykazały, że: zarówno interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicki, pracownicy administracji, studenci), jak i zewnętrzni (pracodawcy, kandydaci) posiadają odpowiedni dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia oraz do wniosków z wyników BAM. Ponadto WSB dysponuje szczegółowym Informatorem w formie on-line i papierowej, a wszelkie niezbędne informacje można uzyskać także on-line, telefonicznie lub osobiście w siedzibie Uczelni (Dziekanat, Biuro Karier).

Na podstawie wyników BAM (2015/16) zaproponowano działania doskonalące dot. m.in.: platformy Moodle (np. szkolenia dla wykładowców i studentów), Extranetu (np. powołanie opiekuna oraz stały monitoring treści), organizacji studiów (np. ustalenie zasad zastępstw i trybu odwoływania/przekładania zajęć), dziekanatu (np. zwiększenie liczby osób obsługujących w momentach spiętrzenia prac), które Uczelnia już zrealizowała.

6.2.

Ocena skuteczności działań podejmowanych w ramach WSZJK jest integralną częścią systemu. Wydział w realizuje działania zgodnie z wytycznymi systemów zapewnienia jakości, w tym zgodnie z cyklem Deminga: Plan-Do-Check-Act, który ze swej istoty narzuca działania doskonalące i pomiar ich efektów. Przejawy stosowania takiego podejścia można zauważyć w niemal wszystkich elementach WSZJK. Uczelnia i Wydział posiadają rozbudowaną analitykę związaną z procesem kształcenia, która umożliwia zidentyfikowanie problemów, podjęcie działań doskonalących oraz ocenę skuteczności tych działań. Źródłem informacji do oceny skuteczności WSZJK są m.in.: protokoły Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia we Wrocławiu, raporty z Badań Atrybutów Marki, raporty z auditów wewnętrznych oraz raport z auditu certyfikującego. Oceną skuteczności działań są objęte m.in. takie obszary jak: projektowanie efektów kształcenia, monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia, wykorzystanie wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów, ocena jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, wykorzystanie wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów, ocena zasobów materialnych itp.

Podkreślić również należy, że WSB we Wrocławiu posiada certyfikowany system zarządzania jakością na zgodność z ISO 9001:2008, w związku z czym wszystkie procesy dydaktyczne, w tym zapewnienie jakości kształcenia, jak również administracyjne podlegają corocznym audytom wewnętrznym realizowanym przez uprawnionych auditorów / pracowników WSB, jak również audytom zewnętrznym jednostki certyfikującej IMQ. Na podstawie wyników auditów wdrażane są działania doskonalące.

3. Uzasadnienie

W 2012 r. w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu wprowadzono Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), który aktualnie stanowi element Systemu Zarządzania Jakością (SZJ), wprowadzonego w 2013r. (w 2014r. certyfikowanego na zgodność z wymaganiami międzynarodowego standardu ISO 9001).

WFiZ wdrożył WSZJK, który umożliwia monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym ocenę stopnia realizacji zakładanych EK i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie. W projektowaniu EK i ich zmian biorą udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, stopień osiągnięcia zakładanych EK jest

monitorowany na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Jednostka weryfikuje osiągnięte przez studentów EK na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, oraz stosuje metody mające na celu zapobieganie plagiatom i ich wykrywanie. Konwent WSB opracował Regulamin potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów (2015).

Jednostka wykorzystuje wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich EK, a wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów do oceny jakości kadry naukowo-dydaktycznej. WFiZ prowadzi politykę kadrową (ankiety, hospitacje, ocena okresowa) dotyczącą kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Wydział monitoruje jakość zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową oraz środki wsparcia dla studentów, a także dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach. Ponadto gromadzi, analizuje i dokumentuje działania dotyczące zapewniania jakości kształcenia.

Wydział prowadzi systematyczną ocenę skuteczności WSZJK.

4. Zalecenia:

Podjęmowanie działań w kierunku szerszego włączenia przedstawicieli studentów w prace związane z WSZJK.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Przedstawiona dokumentacja kierunku *finanse i rachunkowość* oraz przeprowadzone rozmowy i spotkania podczas wizytacji potwierdziły trafność przedstawionych przez Wydział elementów analizy SWOT.

Do silnych stron Wydział zalicza m.in.: kadrę dydaktyczną posiadającą doświadczenie praktyczne, praktyczność i elastyczność programów zajęć, wysoką zatrudnialność absolwentów, zaplecze administracyjne, przyjazność dla studenta, itp.. Do słabych stron Wydział zalicza m.in.: częste zmiany w programach studiów, niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w weekendy, ograniczenie możliwości rozwijania form integracji studenckiej. Szczególnie uciążliwą słabą stroną w opinii Zespołu Oceniającego jest właśnie niedostateczna liczba miejsc parkingowych i związane z tym konsekwencje. Można zauważyć, że Wydział boryka się z problemem spiętrzenia liczby studentów podczas zjazdów studiów niestacjonarnych.

Podsumowując samoocena Wydziału przedstawiona w analizie SWOT jest sporządzona rzetelnie i jest zgodna ze stanem faktycznym.

Dobre praktyki

Do dobrych praktyk stosowanych od wielu lat przez Uczelnię można zaliczyć Badania Atrybutów Marki (BAM). Jest to system pomiarowy cech jakościowych usług edukacyjnych, obejmujący 2 obszary: Przyjazność (dobra organizacja studiów i obsługa administracyjna oraz przyjazne podejście) i Praktyczność (dopasowanie kształcenia do wymagań pracodawców i rynku pracy) oraz szeroki krąg interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych WSB: studenci i słuchacze oraz absolwenci (I, II st., studiów podyplomowych i MBA), pracownicy administracyjni i dydaktyczni, pracodawcy współpracujący i niewspółpracujący z WSB. Na podstawie jego wyników wprowadzono innowacyjne działania naprawcze, np. w zakresie infrastruktury, tj. odpowiednio wyposażony pokój dla matek z dzieckiem i miejsce zabaw dla dzieci w Biurze Rekrutacji. BAM jest przykładem skutecznego narzędzia, które wspomaga doskonalenie procesu kształcenia, przekładające się w konsekwencji na systematyczne doskonalenia jakości.